

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/341189582>

Crime suppression policy

Book · May 2020

CITATIONS

0

READS

343

1 author:

Željko Bjelajac

Faculty of Law University Business Academy in Novi Sad

163 PUBLICATIONS 171 CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Money laundering [View project](#)

Forensic accounting [View project](#)

PRAVNI FAKULTET ZA PRIVREDU I PRAVOSUĐE
NOVI SAD

POLITIKA SUZBIJANJA KRIMINALITETA

Prof. dr Željko Bjelajac

NOVI SAD, 2015.

Izdavač

UNIVERZITET PRIVREDNA AKADEMIJA
PRAVNI FAKULTET ZA PRIVREDU I PRAVOSUĐE, NOVI SAD

Recenzenti

Prof. dr Božidar Banović
Prof. dr Zoran Pavlović
Prof. dr Dobrica Vesić
Dr Veljko Delibašić

Za izdavača

Prof. dr Marko Carić

Prevodilac

Jelena Pandža

Autor

Prof. dr Željko Bjelajac

Korice

Maksim Bjelajac

Idejno rešenje za korice preuzeto sa:
www.stridavka.cz/krajsky-soud-v-plz
www.vaseljenska.com

Prelom

Snežana Vojković

Štampa

Mala knjiga, Novi Sad

Tiraž 200

ISBN 978-86-6019-054-5

Sva prava zadržana. Ni jedan deo ove knjige ne može biti reprodukovano, presnimavan ili prenošen bilo kojim sredstvom elektronskim, mehaničkim, kopiranjem, snimanjem, ili na bilo koji drugi način bez prethodne saglasnosti autora i izdavača.

„Zaista, ponekad se govori o „zverskoj“ surovosti čoveka, a to je strašno nepravedno i uvredljivo za zveri: zver nikada ne može biti tako svirepa kao čovek, tako virtuosno, tako umetnički svirepa.“

Dostojevski

SADRŽAJ

IZVOD IZ RECENZIJE	23
PREDGOVOR	27
UVOD	31

I GLOBALIZACIJA I SAVREMENO DRUŠTVO

1. POZITIVNE I NEGATIVNE STRANE GLOBALIZACIJE	35
2. GLOBALIZACIJA ORGANIZOVANOG KRIMINALITETA	40
3. ALIJENACIJA ČOVEKA U ERI NAUČNOTEHNOLOŠKOG RAZVOJA I GLOBALIZACIJE KAO JEDAN OD VODEĆIH UZROKA PORASTA I RAZNOLIKOSTI KRIMINALITETA	48
3.1. OPŠTI OSVRT	48
3.2. OTUĐENOST KAO NUS POJAVA NAUČNOTEHNOLOŠKOG RAZVOJA I GLOBALIZACIJE	50
3.3. OTUĐENOST ČOVEKA OD ČOVEKA KAO UZROK ČINJENJA RAZNIH ZLODELA	54
3.4. TRGOVINA LJUDIMA/LJUDSKIM ORGANIMA KAO KARAKTERISTIČAN PRIMER OTUĐENJA ČOVEKA OD ČOVEKA I ZLOČINA PROTIV ČOVEČNOSTI	56
PREGLED SADRŽAJA SA VAŽNIM POJMOVIMA	61

II DEFINISANJE OSNOVNIH POJMOVA

1. POLITIKA I NJENI KLJUČNI ELEMENTI	63
2. POJMOVNO ODREĐENJE I KLASIFIKACIJA KRIMINALITETA	65

2.1. POJAM ORGANIZOVANOG KRIMINALITETA	70
2.1.1. Pojam organizovanog kriminaliteta u stranoj literaturi	72
2.1.2. Pojam organizovanog kriminaliteta u domaćoj literaturi	74
2.1.3. Osvrt na određenje organizovanog kriminaliteta u pojedinim međunarodnim instrumentima	77
2.2. PRAVNA DEFINICIJA KRIMINALITETA	81
2.3. SOCIOLOŠKO DEFINISANJE KRIMINALITETA	84
2.4. ULOGA KRIMINOLOGIJE I KRIMINALISTIKE U RAZUMEVANJU FENOMENOLOGIJE KRIMINALITETA	87
2.4.1. Kriminologija	87
2.4.1.1. Pojam i predmet kriminologije	87
2.4.1.2. Zadaci i oblasti proučavanja	89
2.4.1.3. Metodi kriminologije	92
2.4.1.4. Razvoj kriminologije	97
2.4.2. Kriminalistika	105
2.4.2.1. Pojam i podela kriminalistike	105
2.4.2.2. Predmet i zadatak kriminalistike	108
2.4.2.3. Metode kriminalistike	112
2.4.2.4. Odnos kriminalistike i drugih nauka	113
2.4.2.5. Načela kriminalistike	117
2.4.2.6. Načini saznanja za krivična dela	121
2.4.2.7. „Zlatna“ pitanja kriminalistike	124
2.4.2.8. Opšta sumnja, osnovi sumnje i osnovana sumnja	126
3. DEFINISANJE ODREĐENIH POJMOVA KOJI SE ČESTO UPOTREBLJAVAJU U KONTEKSTU POLITIKE SUZBIJANJA KRIMINALITETA	130
3.1. INKRIMINACIJA	130
3.2. KRIVIČNO DELO	131
3.3. ZLOČIN	133
3.4. SANKCIJA (KAZNA)	134

3.5. ZAKON	136
3.6. PRAVNA DRŽAVA	139
3.7. ABOLICIJA	141
3.8. AMNESTIJA	143
PREGLED SADRŽAJA SA VAŽNIM POJMOVIMA	145

III POLITIKA SUZBIJANJA KRIMINALITETA

1. ASOCIJALNO I ANTISOCIJALNO PONAŠANJE	151
2. ZLOČIN – KONSTANTNA, PRATEĆA POJAVA U RAZVOJU SVAKOG DRUŠTVA	155
3. ETIOLOŠKA OBELEŽJA KLASIČNOG (KONVENCIONALNOG) I ORGANIZOVANOG KRIMINALITETA	162
3.1. EKONOMSKI UZROCI	169
3.2. SOCIJALNI UZROCI	172
3.3. POLITIČKI UZROCI	178
4. DRUŠTVENA REAKCIJA NA ASOCIJALNA I ANTISOCIJALNA PONAŠANJA	180
5. POLITIKA SUPROSTAVLJANJA (SUZBIJANJA I SPREČAVANJA) KRIMINALITETU (A)	182
5.1. REPRESIJA	188
5.2. PREVENCIJA	191
5.3. OSNOVNI MODELI (TIPOLOGIJA) PREVENCIJE KRIMINALITETA	193
5.3.1. Primarna prevencija	195
5.3.2. Sekundarna prevencija	197
5.3.3. Tercijarna prevencija	200
6. ZNAČAJ AFIRMACIJE POLITIKE SUPROSTAVLJANJA KRIMINALITETU	202
PREGLED SADRŽAJA SA VAŽNIM POJMOVIMA	217

IV OSNOVNA NAČELA SAVREMENE POLITIKE SUPROSTAVLJANJA KRIMINALITETU

1. OSNOVNA NAČELA POLITIKE SUZBIJANJA KRIMINALITETA	225
1.1. NAČELO PRAVNE DRŽAVE	226
1.2. NAČELO ZAKONITOSTI (LEGALITETA)	228
1.3. NAČELO LEGITIMNOSTI (LEGITIMITETA)	229
1.4. NAČELO OGRANIČENJA KRIVIČNOPRAVNE PRISILE	230
1.5. NAČELO KRIVICE	231
1.6. NAČELO PREVENCIJE	232
1.7. NAČELO INDIVIDUALIZACIJE	233
1.8. NAČELO PRAVEDNOSTI	235
1.9. NAČELO HUMANOSTI	236
1.10. NAČELO NAUČNE POLITIKE SUZBIJANJA KRIMINALITETA	237
PREGLED SADRŽAJA SA VAŽNIM POJMOVIMA	239

V ODNOS POLITIKE SUZBIJANJA KRIMINALITETA PREMA DRUGIM NAUKAMA

1. POLITIKA SUZBIJANJA KRIMINALITETA I KRIVIČNOPRAVNE NAUKE	243
1.1. POLITIKA SUZBIJANJA KRIMINALITETA I KRIVIČNO PRAVO U UŽEM SMISLU (MATERIJALNO KRIVIČNO PRAVO)	244
1.2. POLITIKA SUZBIJANJA KRIMINALITETA I KRIVIČNO PROCESNO PRAVO	245
1.3. POLITIKA SUZBIJANJA KRIMINALITETA I PRAVO IZVRŠENJA KRIVIČNIH SANKCIJA	247
1.4. POLITIKA SUZBIJANJA KRIMINALITETA I KRIMINOLOGIJA	249
1.5. POLITIKA SUZBIJANJA KRIMINALITETA I KRIMINALISTIKA	249
2. POLITIKA SUZBIJANJA KRIMINALITETA, SOCIOLOGIJA, SOCIJALNA POLITIKA I OSTALE NAUKE	250
PREGLED SADRŽAJA SA VAŽNIM POJMOVIMA	253

VI SUBJEKTI POLITIKE SUZBIJANJA KRIMINALITETA

1. OSNOVNI SUBJEKTI POLITIKE SUZBIJANJA KRIMINALITETA	257
1.1. POLICIJA I NJENA ULOGA U SUPROSTAVLJANJU KRIMINALITETU	260
1.1.1. Preventivna aktivnost policije	264
1.1.2. Represivna aktivnost policije	268
1.1.3. Funkcionalnost i efikasnost policije	271
1.1.4. Savremene strategije policijskog delovanja	272
1.1.4.1. Delovanje uz saradnju lokalne zajednice	274
1.1.4.2. Strategija razbijenih prozora	277
1.1.4.3. Pristup nulte tolerancije	279
1.1.4.4. Strategija rešavanja problema	283
1.1.5. Problemi i izazovi sa kojima se u svom delovanju suočava policija	289
1.1.6. Perspektive policijskog delovanja i organizovanja	294
1.1.7. Tendencija privatizacije poslova bezbednosti	299
1.1.8. Značaj afirmacije naučnih istraživanja o policiji	301
2. TUŽILAŠTVO I NJEGOVA ULOGA U SUPROSTAVLJANJU KRIMINALITETU	303
2.1. PREVENTIVNA FUNKCIJA TUŽILAŠTVA	307
2.2. REPRESIVNA FUNKCIJA TUŽILAŠTVA	308
3. SUD	309
3.1. POJAVE KOJE UMANJUJU EFIKASNOST I EFEKTIVNOST RADA SUDOVA U SUZBIJANJU KRIMINALITETA	314
3.2. POSTAVLJANJE VISOKIH KRITERIJUMA ZA IZBOR I IMENOVANJE SUDIJA KAO JEDAN OD KLJUČNIH USLOVA U KAUZALNOM LANCU POLITIKE SUZBIJANJA KRIMINALITETA	318
4. SISTEMI IZVRŠENJA KRIVIČNIH SANKCIJA I NJIHOVA FUNKCIONALNA POVEZANOST SA POLITIKOM SUZBIJANJA KRIMINALITETA	321

4.1. USTANOVE ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA	321
4.2. NAČELA IZVRŠENJA KRIVIČNIH SANKCIJA	326
4.3. ISTORIJSKI RAZVOJ KRIVIČNIH SANKCIJA I SISTEMA NJIHOVOG IZVRŠENJA	330
4.4. RAZVOJ KAZNE ZATVORA	331
4.5. SISTEMI IZVRŠENJA KAZNE ZATVORA	333
4.6. SAVREMENI PRISTUP U POSTUPANJU SA PRESTUPNICIMA	337
PREGLED SADRŽAJA SA VAŽNIM POJMOVIMA	343

VII VANKRIVIČNI SUBJEKTI POLITIKE SUZBIJANJA KRIMINALITETA

1. MEDIJI I KRIMINALITET	351
1.1. MEDIJI SUPKULTURA I KRIMINALITET	358
2. ULOGA NAUKE U PREVENCIJI KRIMINALITETA	364
3. DOMINACIJA ZAJEDNICE ILI DRŽAVE?	366
4. ARHITEKTURA U FUNKCIJI PREVENCIJE KRIMINALITETA – ODNOS IZMEĐU FIZIČKOG OKRUŽENJA I KRIMINALITETA	368
5. PORODICA I ŠKOLA U FUNKCIJI SOCIJALNE KONTROLE I PREVENCIJE KRIMINALITETA	376
5.1. PORODICA	376
5.2. ŠKOLA	381
6. RESTORATIVNA PRAVDA I PRAVA ŽRTAVA	386
6.1. POJAM RESTORATIVNE PRAVDE	386
6.2. OSNOVNI PRINCIPI RESTORATIVNE PRAVDE	390
6.3. PRAVA ŽRTVE	394
6.3.1. Prava žrtve u kontekstu zaštite i podrške tokom postupka krivičnog gonjenja i suđenja	396
PREGLED SADRŽAJA SA VAŽNIM POJMOVIMA	400

VIII SPECIFIČNOSTI ISPOLJAVANJA ORGANIZOVANOG KRIMINALITETA U REPUBLICI SRBIJI I UNAPREĐENJE KRIVIČNOPRAVNOG OKVIRA ZA NJEGOVO SUZBIJANJE

1. FAKTORI KOJI POGODUJU RAZVOJU ORGANIZOVANOG KRIMINALITETA U REPUBLICI SRBIJI	405
2. RAZVOJ SVESTI O POVEĆANOJ DRUŠTVENOJ OPASNOSTI OD ORGANIZOVANOG KRIMINALITETA	415
3. FORMIRANJE I RAZVOJ SUBJEKATA ZA BORBU PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALITETA U REPUBLICI SRBIJI	418
3.1. TUŽILAŠTVO ZA ORGANIZOVANI KRIMINAL	424
3.2. SLUŽBA ZA BORBU PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALA	429
3.3. POSEBNA ODELJENJA NADLEŽNIH SUDOVA	435
3.4. BEZBEDNOSNO-INFORMATIVNA AGENCIJA	437
4. KAPACITETI ZA BORBU PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALITETA	440
5. KRIVIČNOPRAVNI SISTEM REPUBLIKE SRBIJE KAO POLAZNA OSNOVA ZA BORBU PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALITETA	442
5.1. PREGLED NAJVAŽNIJIH ZAKONA I DRUGIH STRATEŠKIH DOKUMENATA U REPUBLICI SRBIJI KOJI SU OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA BORBU PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALITETA	444
PREGLED SADRŽAJA SA VAŽNIM POJMOVIMA	457
ZAKLJUČAK	461
LITERATURA	467

TABLE OF CONTENTS

EXCERPT FROM THE REVIEW	25
FOREWORD	29
INTRODUCTION	31

I GLOBALIZATION AND CONTEMPORARY SOCIETY

1. POSITIVE AND NEGATIVE SIDES OF GLOBALIZATION	35
2. GLOBALIZATION OF ORGANIZED CRIME	40
3. ALIENATION OF MAN IN THE ERA OF SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT AND GLOBALIZATION AS ONE OF THE LEADING CAUSES OF THE INCREASE AND DIVERSITY OF CRIME	48
3.1. GENERAL OVERVIEW	48
3.2. ALIENATION AS A SIDE EFFECT OF SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT AND GLOBALIZATION	50
3.3. ALIENATION OF MAN FROM MAN AS THE CAUSE OF COMMISSION OF VARIOUS CRIMES	54
3.4. TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS/HUMAN ORGANS AS A CHARACTERISTIC EXAMPLE OF THE ALIENATION OF MAN FROM MAN AND CRIME AGAINST HUMANITY	56
OVERVIEW OF THE CONTENTS WITH GLOSSARY	61

II DEFINITION OF BASIC TERMS

1. POLICY AND ITS KEY ELEMENTS	63
2. DEFINITION AND CLASSIFICATION OF CRIME	65

2.1. THE TERM “ORGANIZED CRIME”	70
2.1.1. The Term “Organized Crime” in Foreign Literature	72
2.1.2. The term “Organized Crime” in Domestic Literature	74
2.1.3. The Overview of the Definition of Organized Crime in Some International Instruments	77
2.2. LEGAL DEFINITION OF CRIME	81
2.3. SOCIOLOGICAL DEFINITION OF CRIME	84
2.4. THE ROLE OF THE CRIMINOLOGY AND CRIMINALISTICS IN UNDERSTANDING OF THE PHENOMENOLOGY OF CRIME	87
2.4.1. Criminology	87
2.4.1.1. The Term and Subject of Criminology	87
2.4.1.2. Objectives and Fields of Study	89
2.4.1.3. Methods of Criminology	92
2.4.1.4. Development of Criminology	97
2.4.2. Criminalistics	105
2.4.2.1. The Term and Classification of Criminalistics	105
2.4.2.2. Subject and Objectives of Criminalistics	108
2.4.2.3. Methods of Criminalistics	112
2.4.2.4. Relationship between Criminalistics and Other Sciences	113
2.4.2.5. Principles of Criminalistics	117
2.4.2.6. Methods of Detecting of Criminal Offences	121
2.4.2.7. “Golden” Questions of Criminalistics	124
2.4.2.8. General Suspicion, Probable Cause and Reasonable Doubt	126
3. DEFINITION OF CERTAIN TERMS THAT ARE OF TNE USED IN THE CONTEXT OF CRIME-COMBATING POLICY	130
3.1. INCRIMINATION	130
3.2. CRIMINAL OFFENCE	131
3.3. CRIME	133
3.4. SANCTION (PENALTY)	134

3.5. LAW	136
3.6. THE RULE OF LAW	139
3.7. ABOLITION	141
3.8. AMNESTY	143
OVERVIEW OF THE CONTENTS WITH GLOSSARY	145

III CRIME-COMBATING POLICY

1. ASOCIAL AND ANTISOCIAL BEHAVIOUR	151
2. CRIME – A CONSTANT, CONCOMITANT PHENOMENON IN THE DEVELOPMENT OF A SOCIETY	155
3. ETIOLOGICAL CHARACTERISTICS OF CLASSIC (CONVENTIONAL) AND ORGANIZED CRIME	162
3.1. ECONOMIC CAUSES	169
3.2. SOCIAL CAUSES	172
3.3. POLITICAL CAUSES	178
4. SOCIAL REACTION TO ASOCIAL AND ANTISOCIAL BEHAVIOUR	180
5. POLICY OF COUNTERING (COMBATING AND PREVENTING) CRIME (A)	182
5.1. REPRESSION	188
5.2. PREVENTION	191
5.3. BASIC MODELS (TYPOLOGY) OF CRIME PREVENTION	193
5.3.1. Primary Prevention	195
5.3.2. Secondary Prevention	197
5.3.3. Tertiary Prevention	200
6. THE IMPORTANCE OF AFFIRMATION OF CRIME-COMBATING POLICY	202
OVERVIEW OF THE CONTENTS WITH GLOSSARY	217

IV THE BASIC PRINCIPLES OF CONTEMPORARY CRIME-COMBATING POLICY

1. THE BASIC PRINCIPLES OF CRIME-COMBATING POLICY	225
1.1. THE PRINCIPLE OF THE RULE OF LAW	226
1.2. THE PRINCIPLE OF LEGALITY	228
1.3. THE PRINCIPLE OF LEGITIMITY	229
1.4. THE PRINCIPLE OF LIMITATION OF THE CRIMINAL LAW COERCION	230
1.5. THE PRINCIPLE OF GUILT	231
1.6. THE PRINCIPLE OF PREVENTION	232
1.7. THE PRINCIPLE OF INDIVIDUALIZATION	233
1.8. THE PRINCIPLE OF FAIRNESS	235
1.9. THE PRINCIPLE OF HUMANITY	236
1.10. THE PRINCIPLE OF SCIENTIFICALLY BASED CRIME-COMBATING POLICY	237
OVERVIEW OF THE CONTENTS WITH GLOSSARY	239

V RELATIONSHIP BETWEEN CRIME-COMBATING POLICY AND OTHER SCIENCES

1. CRIME-COMBATING POLICY AND CRIMINAL LAW SCIENCES	243
1.1. CRIME-COMBATING POLICY AND CRIMINAL LAW IN A NARROWER SENSE (SUBSTANTIVE CRIMINAL LAW)	244
1.2. CRIME-COMBATING POLICY AND CRIMINAL PROCEDURE LAW	245
1.3. CRIME-COMBATING POLICY AND CRIMINAL SANCTIONS LAW	247
1.4. CRIME-COMBATING POLICY AND CRIMINOLOGY	249
1.5. CRIME-COMBATING POLICY AND CRIMINALISTICS	249
2. CRIME-COMBATING POLICY, SOCIOLOGY, SOCIAL POLICY AND OTHER SCIENCES	250
OVERVIEW OF THE CONTENTS WITH GLOSSARY	253

VI CRIME-COMBATING POLICY STAKEHOLDERS

1. THE MAIN STAKEHOLDERS OF CRIME-COMBATING POLICY	257
1.1. THE POLICE AND THEIR ROLE IN FIGHTING CRIME	260
1.1.1. Police Preventive Activity	264
1.1.2. Police Repressive Activity	268
1.1.3. Functionality and Efficiency of the Police	271
1.1.4. Contemporary Policing Strategies	272
1.1.4.1. Policing in Cooperation with a Local Community	274
1.1.4.2. Broken Windows Strategy	277
1.1.4.3. Zero Tolerance Approach	279
1.1.4.4. Problem Solving Strategy	283
1.1.5. Problems and Challenges the Police Face in Their Work	289
1.1.6. Perspectives of Policing and Police Organizing	294
1.1.7. Tendency of Privatization of Security Services	299
1.1.8. The Importance of Affirmation of Scientific Studies on Police	301
2. THE PUBLIC PROSECUTOR'S OFFICE AND ITS ROLE IN COMBATING CRIME	303
2.1. PREVENTIVE FUNCTION OF THE PUBLIC PROSECUTOR'S OFFICE	307
2.2. REPRESSIVE FUNCTION OF THE PUBLIC PROSECUTOR'S OFFICE	308
3. COURT	309
3.1. PHENOMENA THAT REDUCE THE EFFICIENCY AND EFFECTIVENESS OF COURTS IN COMBATING CRIME	314
3.2. SETTING HIGH CRITERIA FOR SELECTION AND APPOINTMENT OF JUDGES AS ONE OF THE KEY CONDITIONS IN CAUSAL CHAIN OF CRIME-COMBATING POLICY	318
4. THE SYSTEMS OF ENFORCEMENT OF PENAL SANCTIONS AND THEIR FUNCTIONAL CONNECTION WITH CRIME-COMBATING POLICY	321

4.1. INSTITUTIONS FOR ENFORCEMENT OF CRIMINAL SANCTIONS	321
4.2. THE PRINCIPLES OF CRIMINAL SANCTIONS ENFORCEMENT ...	326
4.3. HISTORICAL DEVELOPMENT OF CRIMINAL SANCTIONS AND THEIR ENFORCEMENT	330
4.4. DEVELOPMENT OF PRISON SENTENCE	331
4.5. IMPRISONMENT ENFORCEMENT SYSTEMS	333
4.6. CONTEMPORARY PPROACH IN TREATING OFFENDERS	337
OVERVIEW OF THE CONTENTS WITH GLOSSARY	343

VII OTHER STAKEHOLDERS OF CRIME-COMBATING POLICY

1. MEDIA AND CRIME	351
1.1. SUBCULTURE MEDIA AND CRIME	358
2. THE ROLE OF SCIENCE IN CRIME PREVENTION	364
3. DOMINATION OF COMMUNITY OR STATE?	366
4. ARCHITECTURE IN THE FUNCTION OF CRIME PREVENTION – THE RELATIONSHIP BETWEEN PHYSICAL SURROUNDINGS AND CRIME	368
5. FAMILY AND SCHOOL IN THE FUNCTION OF SOCIAL CONTROL AND CRIME PREVENTION	376
5.1. FAMILY	376
5.2. SCHOOL	381
6. RESTORATIVE JUSTICE AND VICTIMS' RIGHTS	386
6.1. THE TERM “RESTORATIVE JUSTICE”	386
6.2. BASIC PRINCIPLES OF RESTORATIVE JUSTICE	390
6.3. VICTIM’S RIGHTS	394
6.3.1. Victim’s Rights in the Context of Protection and Support during the Process of Criminal Prosecution and Trial	396
OVERVIEW OF THE CONTENTS WITH GLOSSARY	400

VIII SPECIFIC FEATURES OF MANIFESTATION OF ORGANIZED CRIME IN THE REPUBLIC OF SERBIA AND IMPROVEMENT OF CRIMINAL LAW FRAMEWORK FOR COMBATING IT

1. FACTORS THAT FACILITATE THE DEVELOPMENT OF ORGANIZED CRIME IN THE REPUBLIC OF SERBIA	405
2. RAISING THE AWARENESS OF THE INCREASED SOCIAL THREAT FROM ORGANIZED CRIME	415
3. ESTABLISHMENT AND DEVELOPMENT OF SUBJECTS FOR FIGHT AGAINST ORGANIZED CRIME IN THE REPUBLIC OF SERBIA	418
3.1. THE PUBLIC PROSECUTOR'S OFFICE FOR ORGANIZED CRIME	424
3.2. DEPARTMENT FOR FIGHT AGAINST ORGANIZED CRIME	429
3.3. SPECIAL DEPARTMENTS OF COMPETENT COURTS	435
3.4. SECURITY INFORMATION AGENCY	437
4. CAPACITIES FOR FIGHT AGAINST ORGANIZED CRIME	440
5. CRIMINAL LAW SYSTEM OF THE REPUBLIC OF SERBIA AS THE STARTING POINT FOR FIGHT AGAINST ORGANIZED CRIME	442
5.1. THE OVERVIEW OF THE MOST IMPORTANT LAWS AND OTHER STRATEGIC DOCUMENTS IN THE REPUBLIC OF SERBIA THAT ARE ESPECIALLY INPORTANT FOR THE FIGHT AGAINST ORGANIZED CRIME	444
OVERVIEW OF THE CONTENTS WITH GLOSSARY	457
CONCLUSION	461
LITERATURE	467

IZVOD IZ RECENZIJE

U savremenom svetu, ekspanzija kriminaliteta predstavlja pretnju globalnoj bezbednosti i globalnoj ekonomiji, više nego ikada pre. Izazovi sa kojima se suočava moderno društvo su veoma kompleksni i ne odnose se isključivo na volju i sposobnost organa za sprovođenje zakona, da se istraže pojedine kriminalne aktivnosti, već i na uzroke porasta i raznolikosti kriminaliteta, ali prevashodno i na posledice koje se osećaju širom sveta.

Naučnotehnološki napredak, doprineo je globalizaciji organizovanog kriminaliteta, inicirao je razvoj i inventivnost složenih finansijskih transakcija, koje su se transformisale na način da se poslovi obavljaju, na tankoj liniji između legalnog i ilegalnog, čime se otvaraju nove mogućnosti za prevare, manipulacije, korupciju i naposljetku pranje novca, što je značajna aktivnost kriminalnih udruženja. U prilog tome govori činjenica, da je na primer, profit kriminalnih organizacija na globalnom nivou dosegao imponantne i alarmantne cifre, sa nekim novim paradoksalnim tvrdnjama, da kriminalci zapravo više zarađuju od „legalnih“ delatnosti (do kojih su došli veštirim tehnikama pranja novca), nego od uobičajenih, „klasičnih“ kriminalnih poduhvata.

Politika suzbijanja kriminaliteta, zato u poslednje vreme dobija ogroman publicitet. To pitanje se svakodnevno aktuelizuje od strane relevantnih međunarodnih institucija i zvaničnika širom sveta. Državne institucije i regulatori, usaglašavaju kaznene politike sa savremenim trendovima u kriminalnom ponašanju, razvijajući norme koje bi trebale da spreče „bujanje“ kriminala. Međutim, u njihovoj primeni često dolazi do izražaja razlika između „normativnog i stvarnog“.

Monografija, prof. dr Željka Bjelajca, jedna je od mnogih publikacija koje informišu naučnu i širu javnost o kumulativnim efektima kriminala. Njena svrha nije da se oslabi poverenje u kredibilitet političkih institucija, subjekata koji se bave suzbijanjem kriminaliteta, pravosudnih organa, socijalnih ustanova

i drugih institucija koje kolektivno čine osnove društva. Autor, naprotiv, potencira da se veruje u zakone, koji usmeravaju i regulišu ponašanje društva u interesu njegove stabilnosti i prosperiteta.

Autor u suštinskom i sadržajnom smislu upozorava na dramatične promene u pogledu razvoja i pretnji organizovanog kriminaliteta. U tom pravcu, naglašava i potrebu za uvođenjem novih pristupa, drugačijeg odgovora zajednice, uz primenu novih „alata“ za borbu protiv kriminaliteta, naročito u domenu otkrivanja i sprečavanja teškog i organizovanog kriminaliteta. Jedna od bitnih funkcija državnih agencija za sprovođenje zakona, jeste funkcija za prevenciju i odvratanje. Autor, s pravom, toj funkciji, kao ključnoj, daje vodeću ulogu, u kontekstu odgovornosti za izgradnju sveobuhvatne strategije u cilju suzbijanja kriminaliteta.

Vešto, i putem sadržaja ove monografije, autor identifikuje strateške prioritete i predlaže koordinirane „operacije“ u borbi protiv kriminaliteta, koji je vidljiviji nego ikada pre. Brzina tehnološkog napretka, novi načini poslovanja, čine zadatak borbe protiv kriminaliteta sve težim. Tradicionalni odgovori na nove vrste kriminaliteta definitivno su prevaziđeni. Autor, nas stoga na nenametljiv način podseća, da politiku suzbijanja kriminaliteta moramo tretirati na jedan ekstenzivan način, preko pitanja globalizacije savremenog društva, definisanja osnovnih pojmova, načela savremene politike suprostavljanja kriminalitetu, odnosa politike suzbijanja kriminaliteta prema drugim naukama, osnovnih i vankrivičnih subjekata politike suzbijanja kriminaliteta, itd.

Zbog svega iznetog, kao i zbog drugih pojedinosti, ova monografija za naučnu i širu javnost, predstavlja univerzalno i vredno štivo koje daje značajan doprinos konceptu izučavanja politike suzbijanja kriminaliteta. Takođe, monografija koja je pred vama, razvija teoriju logistike u ovoj oblasti i daje adekvatan doprinos poboljšanju stanja u realnom sistemu efikasnog odgovora na izazove globalne ekspanzije organizovanog kriminaliteta.

RECENZENTI

Prof. dr Božidar Banović

Prof. dr Zoran Pavlović

Prof. dr Dobrica Vesić

Dr Veljko Delibašić

EXCERPT FROM THE REVIEW

In the contemporary world, the expansion of crime represents a threat to global security and global economy more than ever before. The challenges modern society faces today are very complex and do not refer exclusively to the willingness and the ability of law enforcement agencies to investigate certain criminal activities, but also to causes of increase and diversity of crime, but primarily, to the consequences that are evident worldwide.

Scientific and technological progress has contributed to the globalization of organized crime, it has initiated the development and inventiveness of complex financial transactions, which have transformed in a way that business is done on the thin line between legal and illegal, thus creating new opportunities for fraud, manipulation, corruption, and finally, money laundering, which is a significant activity of criminal syndicates. This is corroborated by the fact that, for example, the profits of criminal organizations has globally reached impressive and alarming figures, with some new paradoxical claims that criminals actually earn more from "legal" activities (which they reached by using skilful techniques of money laundering), than from the usual, "classical" criminal activities.

Therefore, the crime-combating policy has received huge publicity lately. This issue is constantly being actualized by the relevant international institutions and officials around the world. State institutions and regulators are harmonizing penal policies with contemporary trends in criminal behaviour, by developing standards that should prevent "mushrooming" of crime. However, in their implementation, the difference between "normative and real" often becomes evident.

The monograph by Professor Zeljko Bjelajac, PhD, is one of the many publications that inform the scientific and general public about the cumulative effects of crime. Its purpose is not to undermine confidence in the credibility of the political institutions, subjects that deal with combating crime, the judiciary, social institutions and other institutions that collectively form the basis of society.

On the contrary, the author emphasizes the trust in the laws that guide and regulate the behaviour of society in the interests of its stability and prosperity.

The author in an essential and substantial sense warns of dramatic changes in terms of development and threat of organized crime. In this regard, he emphasizes the need to introduce new approaches, different community response, with the use of new "tools" to combat crime, especially in the area of detection and prevention of serious and organized crime. One of the important functions of law enforcement agencies is the function of prevention and deterrence. The author, rightly, gives that function a leading role, in the context of the responsibility to build comprehensive strategies to combat crime.

The author skilfully, throughout the monograph, identifies strategic priorities and proposes a co-ordinated "operations" in the fight against crime, which is more visible than ever before. The speed of technological progress and new ways of doing business make the task of fighting crime increasingly difficult. Traditional responses to new types of crime have been definitely outdated. The author, therefore, reminds us that the policy of combating crime should be treated in an extensive way, through the issues of globalization of contemporary society, defining the basic terms and principles of modern policy to fighting crime, relation between crime prevention policy relations and other sciences, basic and auxiliary subjects of crime suppression policy, etc.

Bearing in mind all the above said, this monograph represents universal and worth reading for scientific and general public that makes a significant contribution to the concept of the study of crime prevention policy. In addition, the monograph before you develops a logistics theory in this field and provides an adequate contribution to improving the situation in the real system of effective response to the challenges of the global expansion of organized crime.

THE REVIEWERS

Božidar Banović, PhD

Zoran Pavlović, PhD

Dobrica Vesić, PhD

Veljko Delibašić, PhD

PREDGOVOR

„Kod životinja zlo izaziva zlo, jer životinja nema nikakve mogućnosti da uguši zlo koje je izazvano u njoj, pa nastoji da zlo vrati zlim i ne vidi da zlo neminovno uvećava zlo. A čovek, koji ima razum, mora uvideti da zlo samo uvećava zlo, i stoga bi trebalo da se uzdržava i da ne vraća zlo zlim; ali, životinjska priroda čovekova često preotme mah nad razumom, i čovek onaj razum koji bi trebalo da ga zadrži te da ne vraća zlo zlim upotrebljava na to da zlo koje čini opravdava time što to zlo naziva odmazdom, kaznom. Kazna nikada ne postiže svrhu radi koje se dopušta.

Ljudi kažu da zlo može da se vraća zlim da bi se ljudi popravili. To nije istina. Ljudi obmanjuju sebe. Ljudi vraćaju zlo zlim, ne zato da popravljaju ljude, nego da se osvete. Zlo ne može da se popravi time što se čini zlo”.

Tolstoj

Organizovani kriminalitet u današnje vreme ne poznaje administrativne granice. On postaje pretnja građanima, legalnom biznisu, državnim institucijama, privredi u celini. Upravo zato što ometa društveni, ekonomski, politički i kulturni razvoj društava širom sveta, predstavlja jednu od najvećih opasnosti za ljudsku bezbednost. Ekspanzija terorizma, trgovine ljudima, sajber kriminala, trgovine drogama, trgovine oružjem, korupcije i drugih kriminalnih aktivnosti, doprinosi sve većoj nesigurnosti i zabrinutosti međunarodne zajednice. Sadašnji trendovi kriminala, pored transnacionalnog karaktera, ukazuju na sve veću mobilnost, inventivnost, sofisticiranost, ali i svojevrsnu surovost i beskrupuloznost. Ova poslednja karakterna crta kriminala, ujedno nam svedoči o visokom stepenu otuđenja čoveka od čoveka, što je između ostalog uzrok mnogih zala.

Savremeno društvo, mora da odgovori na dinamičnu prirodu kriminala, preduzimajući hitne akcije na globalnom nivou i suoči se sa izazovima porasta

i raznolikosti transnacionalnog kriminaliteta, kroz efektivnu, trajnu i funkcionalnu saradnju u borbi protiv ove pošasti. Te akcije moraju imati za cilj pre svega povećanje operativne saradnje (na primer intenziviranje umrežavanja, izgradnja međusobnog poverenja i razumevanja, razmena informacija i iskustava dobre prakse), uključujući i ostale aktivnosti u tom domenu, kao što su praćenje i evaluacija, razvoj i transfer tehnologije i metodologije, obuka kadrova, ali i podizanje i širenje kolektivnog nivoa svesti.

Stoga, politika suzbijanja kriminaliteta mora da osigura celovitost i doslednost, održavajući napore u promovisanju napredne koordinacije svih subjekata koji su uključeni u borbu protiv kriminala. Istovremeno, ta delotvorna akcija mora biti vešto izbalansirana, praveći ravnotežu između efikasnog suprostavljanja i sprečavanja kriminaliteta, sprovođenja zakona, mehanizama zaštite i podrške svedocima, zaštite žrtava zločina, ali i poboljšanja zaštite individualnih osnovnih prava, koja podrazumevaju sigurnost, slobodu, pristup pravdi, pravo na pravično suđenje, besplatnu pravnu pomoć i dr.

Poznato je da različiti pristupi u prioritetima, strategije borbe protiv kriminaliteta, nažalost, na izvestan način ohrabruju ideologije koje dovode do nasilja. Pri tom, jedini način efikasne borbe, naročito protiv organizovanih kriminalnih aktivnosti, jeste usvajanje zajedničkog okvira i principa među svim relevantnim akterima međunarodne zajednice. Ta zajednička platforma podrazumeva da sve države kolektivno rade na suzbijanju kriminaliteta u svim njegovim oblicima i manifestacijama, na osnovu poverenja i transparentnosti, bez prepreka i formalno pravnih ograničenja.

U monografiji koja je pred vama, pokušao sam da na svrsishodan način postavim prioritete društva na polju suzbijanja i prevencije kriminaliteta, polazeći od političkih, ekonomskih, socijalnih i uopšte rečeno realnih osnova. Ako sam pri tom uspeo da afirmišem celovit pristup politike suzbijanja kriminaliteta kao nauke, naglašavajući značaj harmoničnosti i racionalnosti antikriminalnih aktivnosti, neka to bude moj skroman doprinos u nastojanju da uspostavimo pravednije, humanije i zdravije društvo.

Autor

Prof. dr Željko Bjelajac

FOREWORD

“Evil done to an animal provokes evil. The animal is not capable of restraining its response and tries to repay evil by doing evil. It cannot see that doing evil inevitably increases the evil. A human being is able to reason and cannot help but understand that doing evil only adds to evil and that humans ought not to return evil for evil. But man’s animal nature often prevails over his rational nature, and humans use the same gift of reason that ought to prevent them from returning evil for evil to justify their evil actions by describing them as retribution or punishment. Punishment never achieves its goal.

People say that it is all right to return evil for evil to teach people to be good. This is untrue. People are deceiving themselves. The reason people return evil for evil is not to teach others to be good but to take revenge. Evil is never corrected by doing evil.”

Tolstoy

Nowadays, organized crime does not recognize administrative boundaries. It has become a threat to citizens, legal business, government institutions and economy in general. Precisely because of the fact that it disrupts the social, economic, political and cultural development of societies worldwide, it represents one of the biggest threats to human security. The expansion of terrorism, human trafficking, cyber crime, drug trafficking, arms trafficking, corruption and other criminal activities, contribute to growing insecurity and concerns of the international community. The current trends of crime, in addition to its transnational character, indicate its increasing mobility, inventiveness, sophistication, as well as cruelty and unscrupulousness. This latter trait of crime also is a proof of high degree of alienation of man from man, which is, among other things, the cause of many evils.

Contemporary society must respond to the dynamic nature of crime by taking urgent action on a global level, and face the challenges of growth and diversity of transnational crime through effective, lasting and functional cooperation in the fight against this plague. These actions must be aimed primarily at increasing operational cooperation (e.g. the intensification of networking, building mutual trust and understanding, exchange of information and good practices), including other activities in this field, such as monitoring and evaluation, development and transfer of technology and methodology, personnel training and raising of collective awareness.

Therefore, the policy of combating crime must ensure the integrity and consistency, while maintaining efforts to promote advanced coordination of all entities involved in the fight against crime. At the same time, this effective action must be skilfully balanced between effective combating and crime prevention, law enforcement, mechanisms of protection and support to witnesses, the protection of victims of crime, as well as improvement of the protection of individual fundamental rights, which include security, freedom, access to justice, the right to a fair trial, legal aid etc.

It is well known that different approaches to the priorities in strategies to combat crime, unfortunately, in a way encourage ideologies that lead to violence. At the same time, the only way of effective fight, especially against organized criminal activities, is the adoption of a common framework and principles among all relevant actors of the international community. This common platform means that all states are collectively working to combat crime in all its forms and manifestations.

In the monograph that lies before you, I have tried in a purposeful way to set society's priorities in the field of combating and preventing crime, starting from the political, economic, social and, generally speaking, realistic grounds. If at the same time I have succeeded to promote a comprehensive approach to crime prevention policy as a science, by emphasizing the importance of harmony and rationality of anti-crime activities, let it be my modest contribution to the effort to establish a more just, humane and healthy society.

The Author
Željko Bjelajac, PhD

UVOD

Na planeti zemlji, uprkos velikim izazovima za opstanak čovečanstva, koje sa sobom povlači siromaštvo, nezaposlenost i nemaština u mnogim regionima sveta, broj ljudi raste iz godine u godinu. Civilizacijski ciljevi, koje težimo da uspostavimo u demokratskim društvima, poput zdravlja ljudi, mira i blagostanja, ostaju i nadalje „mrtvo slovo na papiru“. Globalizacija i dinamičan tehnološki napredak projektovan da bude u funkciji prosperiteta čovečanstva, prouzrokovao je nesagledive *nus* pojave. Istovremeno, bolest, beda i nasilje, postali su deo naše sumorne svakidašnjice. U takvom deprimirajućem i pesimističkom ambijentu, raste, razvija se i širi svoje zlokobne pipke, jedna nova imperija, imperija zla – organizovani kriminalitet.

Rast globalnog kriminaliteta, postaje permanentna pretnja vladavini prava, bez koje ne može biti održivog razvoja sveta. Kriminalne grupe sada „krstare“ širom zemljine kugle, trguju narkoticima, ženama, decom, ljudskim organima, toksičnim otpadom, oružjem, umetninama, prirodnim resursima, delovima zaštićenih životinja, odnosno bave se svim kriminalnim delatnostima koje donose profit. Takođe, vršeci neopisiva zverstva i ubistva, kriminalci različitih boja, rasa i nacionalnosti, kao da se takmiče u surovosti. Pri tom, vlade mnogih zemalja, sklone korupciji na visokom nivou, ohrabruje kriminalce i bivaju sigurne luke za njihovo utočište.

Problematika o kojoj je reč je veoma teška i osetljiva, kako u pogledu razmene podataka, tako i u proceni veličine problema i kriminalnih trendova u razvoju, čemu doprinosi dinamična priroda kriminalnih tržišta. Gotovo da ne postoji region u svetu, gde kriminalci nemaju kapacitet, da mogu uticati na transnacionalne ilegalne tokove i aktivnosti, što je upečatljiv primer globalne dimenzije organizovanog kriminala u današnje vreme.

Prepoznajući opasnost od ekspanzije kriminala međunarodna zajednica pokušava da reaguje, na način što teži da usaglasí kolektivni odgovor na zajedničke

pretnje. Sprečavanje poslovanja transnacionalnog organizovanog kriminaliteta, postalo je međunarodni prioritet sa imperativom da se integrišu nacionalni odgovori u međunarodne strategije. Uprkos svim naporima, na planetarnom nivou, još uvek nema globalne strategije, na primer za rešavanje problema u vezi sa rastućom trgovinom opojnim drogama ili trgovinom ljudima.

Zbog svega toga međunarodna zajednica mora da iznađe delotvorne strategije i rešenja, na izvodljiv i efikasan način, vodeći računa o ravnoteži između kontrole i prevencije kriminaliteta. To je zapravo važna komponenta opšte strategije smanjenja kriminaliteta. Naime, potenciranje ravnoteže između prevencije i kontrole kriminaliteta vodi izgradnji bezbednog i održivog razvoja društva. S druge strane, diferentne rasprave produbljuju moralne stavove o kriminalu. Po mnogima, kriminal se isključivo vidi kao zlo, gde se zločinci jedino mogu iskupiti na način, koji je ostvarljiv kroz ekstremne državne sankcije kao što su lišavanje slobode, a ponekad i smrtne kazne. Taj pristup je specifičan, jer naglašava opšti efekat zastrašivanja od oštih sankcija, što bi trebalo da bude dovoljno da se „ubede“ drugi, kako se ne bi upuštali u vršenje krivičnih dela. Međutim, takva stanovišta ne daju adekvatan prostor za prevenciju. Prevencija kriminaliteta je poseban izazov koji sigurno daje adekvatne rezultate u dugoročnom periodu. Naime, edukacija dece, počevši još od predškolskog perioda doprinosi u kasnijem periodu povećanju stabilnosti društva i to je definitivno ulaganje u sledeće generacije. Kada ljudi na taj način „pametno“ ulažu, oni nisu nužno u potrazi za brzim rezultatima, već za onim od kojih će imati dugoročne koristi.

Savremena politika suzbijanja kriminaliteta, zasniva se zapravo na modelima sprečavanja zločina koji nisu unificirani, već dobrim delom sadrže različite programe. U interesu shvatanja prirode ovih razlika potrebno je razmotriti tri apstraktna modela prevencije kriminaliteta. Svaki od ta tri modela identifikuje ključni fokus i koncepte određenog pristupa, poput: dominantne koncepcije kriminaliteta, uloge i značaja zajednice u domenu napora prevencije kriminaliteta, odnosa prema krivičnopravnom sistemu, poželjne strategije i dr. Kako se konstruiše, odnosno kreira politika suzbijanja kriminaliteta, tako će se rezultati odražavati na praktičnom nivou, u ostvarivanju projektovanog cilja da svet bude bolje i sigurnije mesto.

Tradicionalni ili konzervativni model prevencije kriminaliteta počinje od premise da je jedan od osnovnih problema kontrola kriminaliteta. Ovaj

model se bazira na ključnom pitanju poštovanja i sprovođenja zakona. Rešenje pronalazi kroz „naglasak“ volonterizma i lične odgovornosti, preko povećanja nadzora na javnim mestima (ulice, radna mesta, javni prevoz), policijske patrole, video nadzor, izgradnji bolje zaštite u stambeno-poslovnim kompleksima i sl. Međutim, ovaj model u mnogim segmentima ima ograničene domete u pogledu uticaja na grupna i individualna ponašanja, a takođe i potencira usko shvatanje kriminaliteta koje ignoriše njegove bitne suštinske i sadržinske komponente.

Liberalni model ili pristup prevenciji kriminaliteta u fokus stavlja ljude, a ne počinjeno delo. Taj pristup teži da se u perspektivi, pažnja zajednice poklanja „rizičnim“ pojedincima i grupama, koji pokazuju neki znak ili sklonost da se uključe u konvencionalne kriminalne aktivnosti. Detekcijom takvih pojedinaca, sledi intervencija i pokušaj da se ispravi patologija u samom korenu nastajanja. Takva strategija mora uzimati u obzir biološke, psihološke i društvene okolnosti. S tim u vezi njeno ograničenje je evidentno, jer se oslanja na tendenciju da se bavi pojedincima koji imaju sklonost da se bave konvencionalnim kriminalom, isključujući razloge marginalizovanja pojedinih ljudi i društvenih grupa, njihovu nejednakost i loš položaj u društvu.

Radikalni model prevencije kriminaliteta u principu, vidi pitanja reda i mira, kao arenu političke borbe. Kriminalitet je kategorija koja je istorijski i društveno konstruisana, a može se najbolje shvatiti kao odraz strukturne socijalne podele i nejednakosti u društvu. Ključni koncept koji protežira ovaj model odnosi se na fundamentalne društvene promene, koje bi trebalo da budu usmerene na unapređenje materijalnog blagostanja, socijalne pravde i mogućnosti donošenja odluka većine u društvu. U tom kontekstu, ovaj pristup, najvećim zločinom smatra ekonomske nejednakosti i socijalnu marginalizaciju, na primer pojedinih kategorija žena, etničkih manjinskih grupa i radničke klase. Iz određenih negativnih i ukorenjenih načina odnosa zajednice prema ovim grupama, zapravo suštinski nastaju i oblikuju se socijalni obrasci kriminaliteta, intervencije krivičnopravosudnog sistema, ali i procesi povezani sa viktimizacijom. Jednom rečju, ovaj model se zalaže za pristup koji osporava osnov marginalizacije i socijalne otuđenosti.

Dakle, iz priloženog se vidi do koje mere je kompleksna problematika politike suzbijanja kriminaliteta. Raznolikost pristupa, politika, teorija i praksa, nudi širok spektar metoda za sprečavanje kriminaliteta. U današnje vreme su

naročito prisutne diferentne rasprave o načinu na koji razmišljamo o zločinu i uopšte o politici suzbijanja kriminaliteta. S tim uvezi dizajniraju se i nameću neke nove politike i strategije. Umesto uobičajenog i jednostavnog reagovanja na zločin, pažnja, u pogledu prevencije kriminaliteta, sve više se posvećuje specifičnim načinima na koje se modifikuju fizičko i socijalno okruženje. Radi se o širokoj lepezi tehnika, praksi i preventivnih mera, obuhvaćenih okriljem politike suzbijanja kriminaliteta, koje pretenduju da ostvare određeni društveni uticaj. Kako će pojedine mere uticati na heterogene grupe ljudi, veoma mnogo zavisi od toga u kom kapacitetu i kako se realizuju akcioni planovi za njihovo sprovođenje. I zaista, u datom kontekstu, treba istaći da u ovom trenutku suzbijanje kriminaliteta „posluje“ na nekoliko različitih nivoa praktičnog delovanja, koji zahtevaju dublju analizu.

Tendencija ove monografije, nije da podupire bilo koji model politike suzbijanja kriminaliteta, niti da eksplicira specifične programe i konkretne primere, već da se osvrne na one generalne teoretske orijentacije koje su „dobrim delom“ prihvaćene kao „prevencija kriminaliteta“ danas, uzdržavajući se sklonosti prema određenim ideološkim okvirima.

Naposletku, globalni „projekat“ sprečavanja kriminala, barem u onom teoretskom pogledu, uvek je moguć, pod uslovom da nam stoji na raspolaganju dovoljno materijalnih i ljudskih resursa, alata i ovlašćenja. Međutim, pojedini autori s pravom ističu dilemu: „Ako zaista želimo da kreiramo neku vrstu „nadzora države“, gde bismo bili slobodni od kriminala, onda moramo biti spremni i na „žrtvu“ – da budemo zatvorenici u vlastitom sigurnosnom sistemu“.

LITERATURA

- Abadinsky, Howard (1981): *Organized crime*, Allyn and Bacon, Boston
- Abazović, Mirsad i dr. (2006): *Politika suzbijanja kriminaliteta*, Univerzitet AAB, Priština, Univerzitet u Sarajevu – Fakultet kriminalističkih nauka, Sarajevo/Priština
- Acimović, Miodrag (1937): *Krivično pravo, Opšti deo, Knjiga I*, Gradska štamparija, Subotica
- Albrecht, Hans-Jörg (1999): „Die Determinanten der Sexualstrafrechtsreform“, *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft*, 111, De Gruyter, Berlin, 1999, pp. 863-888.
- Aleksić, Živojin; Škulić, Milan; Žarković, Milan (2004): *Leksikon kriminalistike*, izdavač: Živojin Aleksić, Beograd
- Ancel, Marc (1975): „Pour une etude systematique des problemes de politique criminelle“, *Archives de politique criminelle*, Br. 1., Editions A. Pédone, Paris, pp. 15-42.
- Anđelković, Marija; Gligorić, Marijana i dr. (2008): *Trgovina ljudima – priručnik za vršnjačku edukaciju sa analizom dobrih praksi preventivno edukativnih radionica*, ASTRA – Akcija protiv trgovine ljudima, Beograd
- Anić, Šime; Klaić, Nikola; Domović, Želimir (2001): *Rječnik stranih riječi*, Evro, Beograd
- Arhimandrit Karelin, Rafail (2012): *Tajna spasenja*, Manastir Podmaine, Budva
- Aristotel, (1976): *Politika*, BIGZ, Beograd
- Aristoteles, (1880): *Politik*, 3. Knjiga, vidi prevod kod Julius Hermann von Kirchmann, *Aristoteles' Politik, Uebersetzt und erläutert*, Dürr'schen Buchhandlung, Leipzig

Ashley, David; Orenstein, David Michael (2005): *Sociological theory: Classical statements (6th ed.)*, Pearson Education, Boston, MA, USA

Babić, Miloš (2007): Teorijsko određenje opšteg pojma krivičnog dela, *Godišnjak Pravnog fakulteta u Banjoj Luci*, God. 31, Br. 30, Pravni fakultet u Banjoj Luci, Banja Luka, str. 37-61.

Bakić, Ibrahim (1997): *Sociologija*, FKN, Sarajevo

Banović, Božidar (2012): „Subjekti suprostavljanja organizovanom kriminalitetu u Republici Srbiji“, u: Željko Bjelajac i Mina Zirojević, ur., *Organizovani kriminalitet, izazov XXI veka*, Zbornik radova sa Međunarodne naučne konferencije, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Novi Sad, str. 573-591.

Banović, Božidar; Bjelajac, Željko (2012): „Traumatic experiences, psychophysical consequences and needs of human trafficking victims“, *Vojnosanitetski preglad*, vol. 69, iss. 1, Uprava za vojno zdravstvo MO Srbije, Beograd, str. 94-97.

Bayer, Vladimir (1995): *Kazneno procesno pravo – odabrana poglavlja, Knjiga I, Uvod u teoriju kaznenog procesnog prava*, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Zagreb

Bayley, David H. (2001): *Demokratizacija policije u inostranstvu*, Nacionalni institut pravde, Vašington

Bayley, David H. (2006): *Changing the Guard – Developing Democratic Police Abroad*, Oxford University Press, Oxford, New York

Bayon, Juan Carlos (1993): „Sanction“, *Dictionnaire encyclopedique de theorie et de sociologie du droit*, LGDJ, Paris

Bećirević, Edina (2006): „Vankrivični subjekti politike suzbijanja kriminaliteta – Dio IV“, u: Mirsad Abazović, i dr., *Politika suzbijanja kriminaliteta*, Univerzitet AAB, Priština, Univerzitet u Sarajevu – Fakultet kriminalističkih nauka, Sarajevo/Priština, str. 100-123.

Bellamy, Richard (2005): *The Rule of Law and the Separation of Powers*, Aldershot, Ashgate Publishing, Hampshire, England, pp. 147-156.

Berger, Kathleen Stassen (2003): *The developing person through childhood and adolescence*, Worth Publishers, New York

Billingsley, Roger (2003): „The police informer/handler relationship: Is it really unique?“, *International Journal of Police Science & Management*, Vol. 5, No. 1, University of West England, UK, pp. 50-62.

Bjelajac, Željko (2008): „Jedinstveno tržište, slobodno kretanje radne snage i problemi nezaposlenosti u Evropskoj uniji“, *Pravo, teorija i praksa*, Godina XXVbr. 3-4, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Univerzitet Privredna akademija, Novi Sad, str. 3-10.

Bjelajac, Željko (2008): „Korupcija kao vid organizovanog kriminala“, *Pravo, teorija i praksa*, Godina XXV, Broj 3-4, mart-april 2008, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Univerzitet Privredna akademija, Novi Sad, str. 47-55.

Bjelajac, Željko (2008): *Moderno ropstvo*, DTA-Beograd, Beograd

Bjelajac, Željko (2008): *Organizovani kriminal vs Srbija*, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe u Novom Sadu, DTA-Beograd, Beograd

Bjelajac, Željko (2011): „Cyber Crime and Internet Pedophilia“, *Western Balkans From Stabilization to Integration*, Institute of International Politics and Economics, Belgrade, pp. 437-456.

Bjelajac, Željko (2012): „Harmonizacija nacionalnog zakonodavstva sa evropskim standardima u pogledu zaštite ljudskih prava žrtava trgovine ljudima“, u: Duško Dimitrijević, Brano Miljuš, ur., *Zbornik radova sa Međunarodne naučne konferencije, „Harmonizacija zakonodavstva Republike Srbije sa pravom Evropske Unije (II)“*, Institut za međunarodnu politiku i privredu, Institut za uporedno pravo Hans Zajdel Fondacija, Beograd, str. 680-700.

Bjelajac, Željko (2013): *Organizovani kriminalitet-Imperija zla*, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe u Novom Sadu, Novi Sad

Bjelajac, Željko (2014): „Alijenacija čoveka u eri naučnotehnološkog razvoja i globalizacije kao uzrok porasta i raznolikosti organizovanog kriminala“, *Kultura polisa*, god. XI, br. 25, Kultura – Poliss, Novi Sad, Institut za evropske studije, Beograd, str. 385-396.

Bjelajac, Željko (2014): *Trgovina ljudima-Zločin protiv čovečnosti*, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe u Novom Sadu, Novi Sad

Bjelajac, Željko (2015): „Korupcija kao izazov savremenog demokratskog društva“, *Kultura polisa, god. XII (2015), br. 26*, Kultura - Polis, Novi Sad, Institut za evropske studije, Beograd, str. 43-57.

Bjelajac, Željko (2015): „Nametanje očinstva kao specifičan oblik degradacije porodičnih vrednosti i zloupotrebe poverenja u bračnoj zajednici“, *Kultura polisa, god. XII (2015), posebno izdanje*, Kultura - Polis, Novi Sad, Institut za evropske studije, Beograd, str. 109-125.

Bjelajac, Željko (jul-avgust 2008): „Stepen humanog razvoja i vladavine prava u Republici Srbiji“, *Pravo, teorija i praksa, Godina XXV, br. 7-8*, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Univerzitet Privredna akademija, Novi Sad, str. 3-10.

Bjelajac, Željko (mart-april 2009): „Globalna ekonomska kriza i porast nezaposlenosti“, *Pravo, teorija i praksa, Godina XXVI, br. 3-4*, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Univerzitet Privredna akademija, Novi Sad, str. 41-48.

Bjelajac, Željko; Bingulac, Nenad; Dragojlović, Joko (2014): „Prikaz knjige Kriminalistika – autora Mila Matijevića, Miloša Markovića“, *Pravo, teorija i praksa, God. XXXI, Br. 4-6*, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe u Novom Sadu, Novi Sad, str. 68-74.

Bjelajac, Željko; Dašić, Dragan; Spasović, Milovan (2011): „Ekološka politika EU i njen krivičnopravni okvir“, *Međunarodni problemi-MP4*, Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd

Bjelajac, Željko; Dukić-Mijatović, Marijana; Zirojević-Fatić, Mina; Đukanović, Dragan (2014): „Liability for Biodiversity Protection with Special Focus on Wild Flora and Fauna Conservation“, *Journal of Environmental Protection and Ecology* 15, No 1, (2014), Scibulcom Ltd, Bulgaria, 2014, pp. 194-204.

Bjelajac, Željko; Jovanović, Milovan (2013): „Pojedini aspekti bezbednosne kulture na internetu“, *Kultura polisa, god. X, br. 21*, Kultura - Polis, Novi Sad, Institut za evropske studije, Beograd

Bjelajac, Željko; Jovanović, Milovan (2014): „Trgovina ljudskim organima – Zločin savremenog doba“, *Politička revija, br. 1/2014 god. (XXVI) XIII vol. 39*, Institut za političke studije, Beograd, str. 269-284.

Bjelajac, Željko; Matijašević, Jelena; Dimitrijević, Duško (April-Jun 2012): „Značaj uspostavljanja međunarodnih standarda u suzbijanju visokote-

hnološkog kriminala“, *Međunarodna politika, br. 1146*, Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd, str. 66–85.

Bjelajac, Željko; Matijašević, Jelena; Počuča, Milan (2012): „Značaj edukacije mladih o zloupotrebama opojnih droga“, *Pedagoška stvarnost, vol. 58, br. 3*, Pedagoško društvo Vojvodine, Novi Sad, str. 401–414.

Bjelajac, Željko; Matijašević, Jelena; Počuča, Milan (2012): „Značaj edukacije mladih o zloupotrebama na Internetu“, *Pedagoška stvarnost, vol. 58, br. 2*, Pedagoško društvo Vojvodine, Novi Sad, str. 207–220.

Bjelajac, Željko; Počuča, Milan (2012): „Mesto i uloga religije i porodice u razvoju i prevenciji prostitucije“, u: Željko Bjelajac i Mina Zirojević, ur., *Organizovani kriminalitet - Izazov XXI veka*, Zbornik radova sa Međunarodne naučne konferencije, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Novi Sad, str. 243–269.

Bjelajac, Željko; Zirojević, Mina (2014): „Bezbednosna kultura u eri globalizacije“, *Kultura polisa, god. XI, br. 23*, Kultura – Polis, Novi Sad, Institut za evropske studije, Beograd

Blackburn, Simon (1999): *Oksfordski filozofski rečnik*, Svetovi, Novi Sad

Bloom, Robert (2002): *Rating: the Use and Abuse of Informants in the American Justice System*, Praeger Publishers, Westport, Boston

Bošković, Mićo (1998): *Organizovani kriminalitet*, Policijska akademija, Beograd

Bošković, Mićo (2003): *Transnacionalni organizovani kriminalitet*, Policijska akademija, Beograd

Bošković, Mićo (2004): *Organizovani kriminalitet i korupcija*, Visoka škola unutrašnjih poslova, Banja Luka

Bošković, Milo (1999): *Kriminološki leksikon*, Matica srpska, Novi Sad

Bošković, Milo (2002): *Socijalna patologija*, Pravni fakultet, Novi Sad

Bošnjak, Marinko (2011): „Globalna finansijska i ekonomska kriza i njen uticaj na privredu i finansije Srbije“, *Studija za sajt ministarstva finansija*, Beograd

Bowlby, John (1951): *Maternal Care and Mental Health*, Milbank Memorial Fund, New York

Budimlić, Muhamed (2004): „Aktuelnost kriminoloških istraživanja u prevenciji novih formi kriminalnog ponašanja“, *Kriminalističke teme, časopis za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, broj 3-4*, Fakultet kriminalističkih nauka, Sarajevo, str. 213–226.

Budimlić, Muhamed (2006): „Subjekti politike suzbijanja kriminaliteta-dio III“, u: Mirsad Abazović, i dr., *Politika suzbijanja kriminaliteta*, Univerzitet AAB, Priština, Univerzitet u Sarajevu – Fakultet kriminalističkih nauka, Sarajevo/Priština, str. 70–99.

Budimlić, Muhamed (2010): *Primjenjena kriminologija-skripta*, Fakultet za kriminalistiku, Sarajevo

Bulatović, Aleksandra (2007): „Oblikovanje politike suzbijanja organizovanog kriminala u Evropskoj uniji – Značaj dokumenta OCTA“, *Revija za bezbednost br.4/07*, Centar za bezbednosne studije, Beograd, str. 12–17.

Bužanin, Obren; Lalović, Ljiljana (2010): *Modul 1 – Nosioc pravosudnih funkcija i društvo*, Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, Javna ustanova Centar za edukaciju sudija i tužilaca BiH, Javna ustanova Centar za edukaciju sudija i tužilaca u RS, Sarajevo

Caldwell, Robert G. (1956): *Criminology*, Ronald Press, New York

Cann, Kylie (2002): „Do schools have a role to play in crime prevention?“ Australian Institute of Criminology & Department of Education, Employment and Training, Victoria, and Crime Prevention Victoria, Melbourne

Carinski zakon, *Službeni glasnik RS*, br. 18/2010 i 111/2012, Beograd

Cavanagh, Tom (1998): „Adopting New Values for the Courts: What is Restorative Justice?“, *The Court Manager*, 13(2/3), National Association for Court Management, Williamsburg, VA, pp. 24–27.

Ćirić, Jovan (2011): „Pogled u tuđe dvorište“, *Strani pravni život, br. 1/2011*, Institut za uporedno pravo, Beograd, 2011, str. 11–29.

Cloward Richard A. and Ohlin Lloyd E. (1961): „Delinquency and Opportunity: A Theory of Delinquent Gangs“, *The Sociological Quarterly Vol. 2, No. 3*, Wiley, pp. 222–224.

Code of Conduct for Law Enforcement Officials Adopted by General Assembly resolution 34/169 of 17. December 1979.

Cohen, Albert K. (1971): *Delinquent Boys: Culture of the Gang*, Free Press, Glencoe

Cohen, Stanley (1972/1980): *Folk Devils and Moral Panics*, Macgibbon&Kee, London

Cohen, Stanley; Young, Jock eds. (1973), *The Manufacture of News: Deviance, Social Problems, and the Mass Media*, Constable, London

Ćopić, Sanja (2007): „Pojam i osnovni principi restorativne pravde“, *Temida*, br.1, Maj 2007, Viktimološko društvo Srbije, Beograd, str. 25–35.

Ćorović, Emir (2013): „Princip krivice kao osnov preispitivanja opravdanosti krivičnih sankcija u Krivičnom pravu Srbije“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta*, br. 47(2), Pravni fakultet u Novom Sadu, Novi Sad, str. 349–365.

Crawshaw, Ralph (1994): *Human Rights and the Theory and Practice of Policing (Papers in the Theory & Practice of Human Rights)*, University of Essex, Human Rights Centre, Colchester

Cullen, Francis T.; Gendreau, Paul (2001): „From nothing works to what works: Changing professional ideology in the 21st Century“, *The Prison Journal*, 81(3), Sage publication, Pennsylvania, pp. 313–338.

Cvetković, Dragan M. (2010): „Organizacioni dizajn kao jedan od faktora efikasnosti policije“, *Škola biznisa*, Broj 1/2010, Visoka poslovna škola strukovnih studija u Novom Sadu, Novi Sad, str. 110–119.

Daly, Kathleen (2003): „Restorative Justice: Real Story“, in: Eugene McLaughlin et al. (ed.), *Restorative Justice Critical Issues*, London, Thousand Oaks, Sage Publications, New Delhi, pp. 195–214.

Damjanović, Ivan; Butorac, Ksenija (2006): „Politika suzbijanja kriminaliteta: perspektive izvršenja kaznenopravnih sankcija“, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, vol. 13, broj 2/2006, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, str. 657–684.

Datzer, Darko: *Osnovna načela savremene politike suzbijanja kriminaliteta*, www.fkn.unsa.ba

Dempsey, John S.; Forst, Linda S. (2013): *An Introduction to Policing 7th, Part II: The Personal side of policing/8*, Delmar Cengage Learning, Michigan

DeVito, Joseph A. (1997): *Human Communication – the Basic Course*, Longman, London

Di Gozzi, Nicolo Vito (1591): *Dello Stato delle Repubbliche secondo la morte di Aristotele con esempi moderni, giomate otto*, Presso Aldo, Venecija

Dijk, Jan J.M.; Waard, Jaap de (1991): „A two-dimensional Typology of Crime Prevention Projects“, *Criminal Justice Abstracts, September 1991*, National Institute of Justice, United States of America, pp. 483–503.

Dimitrijević, Duško; Miljuš, Brano (ur.) (2012): *Zbornik radova sa Međunarodne naučne konferencije „Harmonizacija zakonodavstva Republike Srbije sa pravom Evropske Unije (II)“*, Institut za međunarodnu politiku i privredu, Institut za uporedno pravo Hans Zajdel Fondacija, Beograd

Dorđević, Saša i dr. (2012): „Izgradnja bezbedne zajednice“, *Zbirka predloga praktične politike za reformu policije u Srbiji, br. 6*, Beogradski centar za bezbednosnu politiku, Beograd

Driedger, Otto (2001): „Societal Development, Quality of Life and Restorative Justice“, in: Ezzat A. Fattah, Stephan Parmentier eds., *Victim Policies and Criminal Justice on the Road to Restorative Justice*, Leuven University Press, Leuven, pp. 315–328.

Đukić, Vedran (2015): *Kriminalistika*, eknjige.weebly.com

Džinić, Firdus; Bačević, Ljiljana (1977): *Masovno komuniciranje u SR Srbiji*, BIGZ, Beograd

Eck, John (2006): „Science, Values, and Problem-Oriented Policing: Why Problem-Oriented Policing?“, in: *Police Innovation: Contrasting Perspectives*, edited by David L. Weisburd and Anthony A. Braga, Cambridge University Press, New York

Ejdus, Filip; Savković, Marko ur. (2010): *Rečnik evropske bezbednosti*, Centar za civilno-vojne odnose, Beograd

Elliott, Mabel (1962): *Kriminal u modernom društvu*, Svjetlost, Sarajevo

European Security Strategy – A Secure Europe in a Better World, www.consilium.europa.eu

Europol & the European Commission (2001): *Towards a European Strategy to Prevent Organized Crime*, Working Paper, Europol & the European Commission, Brussels

Evropska gradska povelja (2005): Prevod dela: *The European Urban Charter; Reclaiming City Streets for People*, Expeditio - Centar za održivi prostorni razvoj, Herceg Novi

Fatić, Aleksandar (2005): „Osnovni aspekt borbe protiv organizovanog kriminala na Balkanu“, *Međunarodni problemi*, Vol. LVII, br. 1–2, Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd, str. 71–99.

Ferrell, Jeff (1999): „Cultural Criminology“, *Annual Review of Sociology*, 25, A Nonprofit Scientific Publisher, Palo Alto, USA, pp. 395–418.

Filippov, Aleksandr (2005): „Some Theoretical Problems of Modern Russian Criminalistics“, *Research journal „Jurisprudence“*, Vol 65, No 57, Mykolas Romeris University, Vilnius, Lithuania, pp. 16–24.

Filozofijski rečnik (1984): Matica Hrvatska, Zagreb

Fitzgerald, Denis (2007): *Informants and Undercover Investigations: A Practical Guide for Law, Policy and Procedure*, CRC Press, Boca Raton, Florida

Franjić, Bruno; Milosavljević, Mladen (2009): *Forenzička balistika*, Internacionalna asocijacija kriminalista, Banja Luka, DES, Sarajevo

Gajić, Goran (2013): *Osnovi kriminalistike (PPT)*, Panevropski univerzitet „Apeiron“, Banja Luka

Garland, David (2001): *The Culture of Control. Crime and Social Order in Contemporary Society*, Oxford University Press, Oxford, pp. 123–125.

Geis, Gilbert (1955): „Pioneers in Criminology, VII: Jeremy Bentham“, *The Journal of Criminal Law, Criminology, and Police Science*, July-August 1955, Northwestern University School of Law, United States, pp. 159–171.

Giddens, Anthony; Duneier, Mitchell & Appelbaum, Richard (2007): *Introduction to Sociology (6th ed.)*, Norton and Company, New York

Goldhaber, Alfred Scharff; Nieto, Michael Martin (2010): „Photon and graviton mass limits“, *Reviews of Modern Physics* 82, January–March 2010, American Physical Society, New York, pp. 939–979.

Goldstein, Herman (1979): „Improving Policing: A Problem-Oriented Approach“, *Crime and Delinquency* 25/2, SAGE journals, New York, pp. 236–258.

Grabosky, Peter N. (1999): „Zero Tolerance Policing“, *Trends and Issues in Crime and Criminal Justice series*, No. 102, January 1999, Australian Institute of Criminology, Canberra, pp. 1–4.

Grubač, Momčilo (2009): „Organizovani kriminal u Srbiji“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, god. 46, 4/2009, Pravni fakultet u Splitu, Split, str. 701–709.

Halilović, Haris (2006): „Osnovna načela savremene politike suzbijanja kriminaliteta i njen odnos prema drugim znanostima – dio II“, u: Mirsad Abazović, i dr., *Politika suzbijanja kriminaliteta*, Univerzitet AAB, Priština, Univerzitet u Sarajevu – Fakultet kriminalističkih nauka, Sarajevo/Priština, str. 52–69.

Halitovič, Haris; Bojanić, Nebojša (2004): „Criminalistics scencia sui generis – arguments pro et contra“, *Dilemmas of Contemporary Criminal Justice*, Faculty of Criminal Justice University of Maribor, Slovenia, pp. 372–379.

Hall, Stuart; Critcher, Chas; Jefferson, Tony; Clarke, John and Roberts, Brian (1978): *Policing the Crisis: Mugging, the State, and Law and Order*. Macmillan, London

Hayek, Friedrich A. (1970–71): *Freedom and the Rule of Law*, Politico, USA

Hiss, Donovan; Horner, Beth; Pressler, Ruth; Swanepoel, Gerhard (2009): *FCS Principles of Criminal Justice L2*, Pearson Education, Cape Town

Horvatić, Željko; Cvitanović, Leo (1999): *Politika suzbijanja kriminaliteta*, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Zagreb

Hughes, Gordon (1998): *Understanding Crime Prevention, Social Control, Risk and Late Modernity*, Open University Press, Buckingham

Ignjatović, Đorđe (1986): „Ciljevi kriminalne politike“, *Anali pravnog fakulteta u Beogradu*, br. 1-3/86, Pravni fakultet u Beogradu, Beograd, str. 64–71.

Ignjatović, Đorđe (1988): *Organizovani kriminalitet-drugi deo*, Policijska akademija, Beograd

Ignjatović, Đorđe (1998): *Kriminologija*, Nomos, Beograd

Ignjatović, Đorđe (2005): *Kriminologija*, J.P. Službeni glasnik, Beograd

Ignjatović, Đorđe (2008): *Kriminologija*, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd

Ignjatović, Đorđe (2009): „Države sa niskom stopom kriminaliteta – Primer Malte“, *Strani pravni život*, Br. 3/2009, Institut za uporedno pravo, Beograd, str. 49–66.

Ignjatović, Đorđe (2013): Normativno uređenje izvršenja vanzavodskih krivičnih sankcija u Srbiji, *Crimen*, God. 4, br. 2, Pravni fakultet u Beogradu, Beograd, str. 144–175.

Informator o radu Tužilaštva za organizovani kriminal 2011–2012, <http://www.rjt.gov.rs>

International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR) is a multilateral treaty adopted by the United Nations General Assembly on 16. December 1966.

IOM – International Organization for Migration (2003): *Opšti pregled psihološke podrške i usluga pruženih žrtvama trgovine ljudima*, Priština

Irving, Barrie (2002): *Fear of crime: Theory, measurement and application*, Police Foundation, London, www.publications.parliament.uk

Ivanović, Aleksandar (2008): „Uloga i značaj sumnje u suzbijanju i spreavanju savremenih oblika kriminaliteta“, *Zbornik radova: Druga naučna konferencija sa međunarodnim učešćem – Primjena savremenih metoda i sredstava u suzbijanju kriminaliteta*, International association of criminalists, Brčko, str. 345–360.

Ivkov-Džigurski, Anđelija: *O interaktivnoj nastavi – prezentacija 1, Interaktivna – responsibilna nastava – prezentacija 2*, www.dgt.uns.ac.rs

Jacobs, Jane (1969): *The death and life of great American cities*, The modern Library, New York

Janković, Dijana (2010): „Odmeravanje i individualizacija kazne u krivičnom zakonodavstvu i sudskoj praksi Republike Srbije“, *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu, godina LVIII, 2/2010*, Pravni fakultet u Beogradu, Beograd, str. 371–388.

Jašarević, Osman (2015): *Kriminološke metode, kriminološke discipline; kriminologija i druge srodne nauke (PPT)*, Pravni fakultet Univerziteta u Travniku, www.pfk.edu.ba

Joksić, Ivan; Božović, Vladimir (2012): „Organizovani kriminalitet kao globalna pretnja“, u: Željko Bjelajac i Mina Zirojević, ur., *Organizovani kriminalitet, izazov XXI veka*, Zbornik radova sa Međunarodne naučne konferencije, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Novi Sad, str. 35–53.

Jovašević, Dragan; Kostić, Miomira (2012): *Politika suzbijanja kriminaliteta*, Centar za publikacije Pravnog fakulteta u Nišu, Niš

Jovašević, Dragan; Mitrović, Ljubinko (2008): „Karakteristike amnestije u Bosni i Hercegovini“, *Bezbjednost-Policija-Građani, godina IV, broj 2/08*, MUP Republike Srpske, Banja Luka, str. 15–31.

Jugović, Aleksandar; Brkić, Miroslav; Simeunović-Patić, Biljana (2008): „Socijalne nejednakosti i siromaštvo kao društveni kontekst kriminala“, *Godišnjak 2008*, Fakultet političkih nauka, Beograd, str. 447–461.

Karas, Željko (2011): „Osnove sumnje i osnovana sumnja; zatvoreni krug indicija“, *Policija i sigurnost, godina 20. (2011), broj 4*, Zagreb, str. 617–624.

Kecman, Bojana (2007): „Psihosocijalna porodična patologija i delinkventnost“, *Engrami, vol. 29, br.1–2, januar–jun 2007*, Klinika za psihijatriju KCS, Beograd, str. 29–39.

Keeva, Steven; Newell, Tim (2004): „Facing The Victims“, *ABA Journal, Jan-2004, Vol. 90, Issue 1*, American Bar Association, USA

Kimmatt, Edgar ed. (2002): „Restorative Justice in Prisons - With a little imagination and a lot of courage prisons could become a natural setting for

Restorative Justice“, *Prison Service Journal/Resource book and Report, Issue 123*, Oxford Centre for Criminological Research, Oxford

Kirk, Paul L. (1963): „The Ontogeny of Criminalistics“, *The Journal of Criminal Law, Criminology, and Police Science*, Vol. 54, No. 2, Jun, 1963, Northwestern University School of Law, United States, pp. 235–238.

Kodeks policijske etike, *Službeni glasnik RS*, br. 92/06, Beograd

Kokolj, Mitar (1996): „Osvrt na stanje organizovanog kriminaliteta u nekim državama sveta“, u: *Organizovani kriminalitet i korupcija, Zbornik radova sa naučnog skupa na Kopaoniku*, Srpsko udruženje za krivično pravo, Beograd

Koković, Dragan: *Kultura u krizi i kriza kulture: slučaj Srbije*, <http://fedorabg.bg.ac.rs>

Konstantinović-Vilić, Slobodanka; Kostić, Miomira (2011): *Penologija*, SVEN, Niš

Kovačević, Marko (1989): „Amnestija“, *Bezbednost*, broj 6/89, MUP Republike Srbije, Beograd, str. 493–500.

Kratcoski, Peter et al. (2002): „World Perspective Crime Prevention: A Community Policing Approach“, *Summary of the Fifth International Police Executive Symposium about Crime Prevention, Part IV*, Prentice Hall, The Hague, Holland

Krivični zakonik RS, *Službeni glasnik RS*, br. 85/2005, 88/2005 – ispr., 107/2005 – ispr., 72/2009, 111/2009 i 121/2012, 104/2013 i 108/2014, Beograd

Krivično procesno pravo - skripta do tužilaštva, Portal za pravnike i studente prava u BiH, studomat.ba

Krivokapić, Vladimir (1996): *Kriminalistička taktika I*, Policijska akademija, Beograd

Krivokapić, Vladimir (2000): *Kriminalistička taktika I*, Policijska akademija, Beograd

Krivokapić, Vladimir (2002): *Prevenција kriminaliteta*, Policijska akademija u Beogradu, Beograd

Krivokapić, Vladimir (2006): *Prevenција kriminaliteta*, Fakultet kriminalističkih nauka, Sarajevo

Kuburović, Zorica (2008): „Religija i mladi“, *Religija i tolerancija*, Vol. 7, br.12, CEIR, Novi Sad, str. 217–233.

Kulenović-Latas, Šejla; Kulaglič, Samir; Hadžić, Kadira ur. (2002): *Međunarodni priručnik o pravdi za žrtve odnosno o korištenju i primjeni Deklaracije Ujedinjenih nacija o osnovnim principima pravde za žrtve zločina i zloupotrebe moći*, Viktimološko društvo Bosne i Hercegovine, Sarajevo

Kurtović, Anita (2003): *Pomilovanje i amnestija*, Pomilovanje: (povijesni razvoj, pozitivnoporedbeni pregled, pravna priroda, funkcije i utjecaj na kaznenu politiku), Hrvatsko udruženje za kaznene znanosti i praksu, Ministarstvo unutranjih poslova Republike Hrvatske, Policijska akademija Zagreb, Zagreb

Kutnjak-Ivković, Sanja (2005): *Fallen Blue Knights: Controlling Police Corruption*, Oxford University Press, Oxford

Lab, Steven P. (1988): *Crime Prevention: Approaches, Practices and Evaluations*, Anderson Publishing Company, Cincinnati, OH

Lazarević, Ljubiša (1988): „Jugoslovenska kriminalna politika i njena naučna zasnovanost“, *Jugoslovenska revija za kriminologiju i krivično pravo*, Savez udruženja za krivično pravo i kriminologiju Jugoslavije i Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd

Lazarević, Ljubiša (2003): „Krivično zakonodavstvo kao osnova za konstituisanje politike suzbijanja kriminaliteta“, *Pravni Informator*, Br. 10, God. VI, Intermex, Beograd

Lipnickas, Ernestas (2005): „Analysis of Criminalistics Definition of the Crime Detection“, *Research journal Jurisprudence*, Vol 65, No 57, Mykolas Romeris University, Vilnius, Lithuania, pp. 52–58.

Litavski, Jan (2012): „Profesionalna kultura, etika, greške i odgovornost policije“, u: Saša Đorđević, i dr., „Izgradnja bezbedne zajednice“, *Zbirka predloga praktične politike za reformu policije u Srbiji*, br. 6, Beogradski centar za bezbednosnu politiku, Beograd

Lukić, Radomir D.; Košutić, Budimir P. (2009): *Uvod u pravo*, Službeni glasnik, Beograd

Lyng, Stephen; Bracey, Mitchell (1995): „Squaring the one percent: biker style and the selling of cultural resistance“, in: Ferrel J, Sanders CR, eds. „Cultural Criminology“, *Northeastern Univ. Press*, Boston, pp. 235–276.

Mabel, Eliot (1962): *Kriminal u modernom društvu*, Svjetlost, Sarajevo

Maljević, Almir i dr. (2006): *Otvoreno o policiji i korupciji*, Udruženje diplomiranih kriminalista, Sarajevo

Maltz, Michael (1990): *Measuring the Effectiveness of Organized Crime Control Efforts*, The Office of International Criminal Justice, Chicago, IL

Mandić, Aleksandra: *Interaktivno učenje u problemskoj nastavi*, www.edusoft.rs

Marinković, Darko (2010): *Suzbijanje organizovanog kriminala — specijalne istražne metode*, Prometej, Novi Sad

Masleša, Ramo (2005): „Organizovani kriminalitet — političko, sigurnosni i destabilizirajući faktor u razvoju društava u tranziciji“, u: *Organizovani kriminalitet — stanje i mere zaštite, zbornik radova, 27–28. oktobar 2005. godine*, Policijska akademija, Beograd

Meško, Gorazd (2002): *Pristopi preprečevanja kriminalitete*, Visoka policijsko-varnostna šola, Ljubljana

Mestmäcker, Ernst Joachim (2007): *A Legal Theory without Law*, Walter Eucken Institut, Tübingen

Midtveit, Elen (2005): „Crime Prevention and Exclusion: from Walls to Opera Music“, in: *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention* Vol.6, Taylor & Francis Group, UK, pp. 23–38.

Miladinović, Dušica (2007): „Institut pomilovanja u svetlu restorativne pravde“, *Temida-219, God. 10, br. 1*, Viktimološko društvo Srbije, Beograd, str. 37–45.

Milić, Aleksandar (2008): *Etiologija nasilja u porodici kao faktor osnovne prevencije*, Priručnik za postupanje subjekata zaštite, Gender centar — centar za jednakost i ravnopravnost polova, Banja Luka

Miller, Jody A. (1995): „Struggles over the symbolic: gang style and the meanings of social control“, in: Ferrel J, Sanders CR, eds. „Cultural Criminology“, *Northeastern Univ. Press*, Boston, pp. 213–234.

Miller, Walter B. (1958): „Lower Class Culture as a Generating Milieu of Gang Delinquency“, *Journal of Social Issues* 14, no. 3, The Society for the Psychological Study of Social Issues, Washington, pp. 5–19.

Milosavljević, Bogoljub (1997): *Nauka o policiji*, Policijska akademija, Beograd

Milosavljević, Milosav (1988): „Ograničenja i mogućnosti prevencije kriminala“, u: *Zbornik sa naučnog skupa: Prevencija kriminala*, Defektološki fakultet i Institut za sociološka i kriminološka istraživanja, Beograd, str. 44–69.

Milošević, Marko (2008): *Metodološki okvir istraživanja privatnog sektora bezbednosti u Srbiji*, u: Sonja Stojanović, *Privatne bezbednosne kompanije u Srbiji – prijatelj ili pretnja?*, Centar za civilno-vojne odnose, Beograd

Milutinović, Milan (1984): *Kriminalna politika*, Savremena administracija, Beograd

Milutinović, Milan (1986): „Aktuelna situacija i tendencija kriminalne politike u Jugoslaviji“, *Jugoslovenska revija za kriminologiju i krivično pravo*, Savez udruženja za krivično pravo i kriminologiju Jugoslavije i Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd

Mislilo - *Knjiga misli 1000 mudraca*, „Alfa“-Beograd, „Draganić-Zemun“, 1991, Beograd

Mitrović, Dragan (2004): Načelo zakonitosti, *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*, vol. 52, br. 1-2, Pravni fakultet u Beogradu, Beograd, str. 55–78.

Mitrović, Milovan M. (2006): „Društveni koreni kriminaliteta u Srbiji“, uvodni deo projekta „Stanje kriminaliteta u Srbiji i pravna sredstva reagovanja“ koji je rađen na Pravnom fakultetu u Beogradu (evidencioni br. 149033D)

Mladenović, Rajka (1999): *Kriminologija*, Fakultet kriminalističkih nauka, Sarajevo

Mladenović, Rajka (2001): *Kriminologija*, Fakultet kriminalističkih nauka, Sarajevo

Mladenović-Kupčević, Rajka (1982): *Kriminologija*, Svjetlost, Sarajevo

Modly, Duško (1998): *Priručni kriminalistički leksikon*, Fakultet kriminalističkih nauka Sarajevo

Modly, Duško (2001): *Osiguranje mjesta kaznenog događaja*, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Policijska akademija, Zagreb

Modly, Duško; Korajlić, Nedžad (2002): *Kriminalistički rječnik*, Centar za kulturu i obrazovanje – Tešanj, Tešanj

Monachesi, Elio (1955): „Pioneers in Criminology, IX: Cesare Beccaria“, *The Journal of Criminal Law, Criminology, and Police Science*, November-December 1955, Northwestern University School of Law, United States, pp. 439-449.

Morgan, Luis H. (1981): *Drevno društvo*, Prosveta, Beograd

Morgan, Rod; Newburn, Tim (1997): „Youth crime and justice: rediscovering devolution, discretion, and diversion?“, in: Maguire, Mike and Morgan, Rod and Reiner, Robert eds., *The Oxford Handbook of Criminology*, Oxford University Press, Oxford

Morrison, Brenda (2002): „Bullying and Victimisation in Schools: A Restorative Justice Approach“, *Trends and Issues in Crime and Criminal Justice*, no. 219, Australian Institute of Criminology, Canberra, pp. 1-6.

Mršević, Zorica (1993): „Organizovani kriminal“, u *Budvanski pravnički dani: Aktuelni problemi suzbijanja kriminaliteta*, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd

Mrvić-Petrović, Nataša (2004): „Teškoće određivanja pojma organizovanog kriminaliteta“, *Temida*, br. 1, Viktimološko društvo Srbije, Beograd

Muratbegović, Elmedin (2003): *Policija u prevenciji kriminaliteta na razini lokalne zajednice, studija slučaja – Kanton Sarajevo* (Magistarski rad), Fakultet kriminalističkih nauka Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo

Muratbegović, Elmedin (2006): „Politika suzbijanja kriminaliteta – dio I“, u: Mirsad Abazović i dr., *Politika suzbijanja kriminaliteta*, Univeritet AAB, Priština, Univerzitet u Sarajevu – Fakultet kriminalističkih nauka, Sarajevo/Priština, str. 21-52.

Nacionalna strategija za borbu protiv organizovanog kriminala (2009), *Službeni glasnik RS*, br.23/09, Beograd

Nacionalna strategija za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma (2008), *Službeni glasnik RS*, br. 89/08, Beograd

Ness, Daniel Van (2007): „Prisons and restorative justice“, in: Džeri Džonston and Daniel W. Van Ness, eds., *Handbook of Restorative Justice*, Willan Publisher, Devon, pp. 312–324.

Ness, Daniel Van; Strong, Karen Heetderks (2002): *Restoring Justice*, Anderson Publishing Co., Cincinnati, OH

Neyroud, Peter (2003): *Rad policije i etika*, u: Tim Newburn, *Priručnik za rad policije*, Willan Publishing, Cullompton, UK

Nikač, Željko (2003): *Transnacionalna saradnja u borbi protiv kriminaliteta – Europol i Interpol*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd

Northoff, Robert; Stroth, Anke (1996): „Kriminalprävention“, *Kriminalistik* 8–9/96, Huthig GmbH., Heidelberg, pp. 581–587.

Novoselec, Petar (2004): *Opći dio kaznenog prava*, Pravni fakultet u Zagrebu, Zagreb

Novoselec, Petar (2009): *Opći dio kaznenog prava, treće izdanje*, Pravni fakultet u Zagrebu, Zagreb

Nussbaum, Martha; Sen, Amartya (1993): *The Quality of Life*, Oxford

OEBS (2001): *Studija o radu policije pri SRJ*, Beograd

OEBS (2002): *Uloga policije u zajednici u izgradnji poverenja u manjinskim zajednicama*, Finalni izveštaj, OEBS, Beč

Oxford University Press (2004): *OXFORD Encyclopedia*

Papier, Hans-Jürgen, Predsednik Saveznog ustavnog suda Nemačke (2002-2010) (27.10.2009.): „Izlaganje na Regionalnoj Konferenciji o ustavnom sudstvu u Jugoistočnoj Evropi“, *Fondacija „Konrad-Adenauer-Stiftung e.V.“*, Beograd, <http://www.kas.de>

Passas, Nikos (2007): „Prekogranični kriminal i dodirne tačke legalnih i nelegalnih učesnika“, u: Petrus C. van Duyne i Stefano Donati (ur): *Colloquium Group on Cross-Border Crime: „Feudalizam u novom obličju — Ogledi o klijentelizmu, korupciji, organizovanom kriminalu i pokušajima reforme“*, Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju, Misija u Srbiji & The Organization for Security and Co-operation in Europe Vienna, Austria, Wolf Legal Publishers, Nijmegen, The Netherlands, Beograd, pp. 121–155

Pease, Ken (1994): *Crime Prevention*, Oxford Handbook of Criminology, Oxford

Petrović, Borislav; Dobovšek, Bojan (2007): *Mreže organiziranog kriminaliteta*, Pravni fakultet, Sarajevo

Petrović, Borislav; Jovašević, Dragan (2006): *Izvršno krivično/kazneno pravo*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo

Petrović, Dragana (1996): *Organizovanje zločinačkih udruženja*, Srpsko udruženje za krivično pravo, Beograd

Pezo, Vladimir ur. (2007): *Pravni leksikon*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb

Počuča, Milan (2010): *Porodično pravo*, Pravni fakultet Univerziteta Privredna akademija, Novi Sad

Počuča, Milan; Šarkić, Nebojša (2011): *Porodično pravo i porodičnopravna zaštita*, Pravni fakultet Univrziteta Union i JP Službeni glasnik, Beograd

Pojam i predmet kriminologije (ppt), predmet.sinergija.edu.ba

Popović, Predrag, *Restorativna pravda*, <http://www.besplatnapravna.pomoc.rs>

Prevenција kriminaliteta u Europskoj uniji (2005): Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Policijska akademija, Zagreb

Prodović, Biljana (2011): „Uticaj medija na stavove i ponašanje čoveka – Mediji i moralna panika“, u: *Kriza i perspektive znanja i nauke*, Zbornik radova sa naučnog skupa „Nauka i savremeni univerzitet“, Filozofski fakultet, Niš, 2011, str. 380–391.

Radošević, Snježana (2014): *Definicija_kriminalistike*, <http://pravopedia.rs>

Radovanović, Dobrivoje (25.10.1993): „Kriminalce štiti država“, *Večernje novosti*, članak objavljen 25.10.1993, Beograd

Radulović, Ljiljana (1999): *Kriminalna politika*, Centar za publikacije Pravnog fakulteta u Beogradu, Beograd

Ramljak, Alija; Halilović, Haris (2004): *Viktimologija*, Fakultet kriminalističkih nauka u Sarajevu, Sarajevo

Report by President's Commission on Law Enforcement and Administration of Justice (1967): „Crime in America“, *The Challenge of Crime in a Free Society*, Washington

Republika Srbija, Ministarstvo unutrašnjih poslova (2009): *Polazni okvir Nacionalne strategije prevencije kriminala*, Beograd

Ristevski, Jelena: *Uticaj medija na maloletničku delinkvenciju u Srbiji*, <http://www.stetoskop.info>

Roebuck, Julian; Barker, Thomas (1973): *An empirical tipology of police corruption: A study in organizational deviance*, Charles C. Thomas, Springfield

Šabani, Alisabri; Budimlić, Muhamed: *Kriminologija*, Univerzitet u Sarajevu – Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, www.fkn.unsa.ba

Sačić, Željko (1997): „Organizovani kriminalitet u Hrvatskoj“, MUP Republike Hrvatske, Zagreb

Savet Evrope (1979): *Deklaracija o policiji*

Savet Evrope (1979): *Rezolucija 690 (1979) o Deklaraciji o policiji (1979)*.

Savet Evrope (1987): *Preporuka br. R (87) 19 o Organizovanju prevencije kriminaliteta*

Savet Evrope (2000): *Kodeksi ponašanja za zvaničnike*

Savet Evrope (2001): *Evropski kodeks policijske etike*

Savet Evrope (2001): *Partnerstva u prevenciji kriminaliteta*

Savet Evrope (2006): *Preporuke 8 o pomoći žrtvama kriminala*

Scott, John; Marshall, Gordon eds. (2005): *A Dictionary of Sociology* (3rd ed.), Oxford University Press, Oxford

Sekulić, Krešo: *Šta nas čini nasilnima (između ostalog)?*, <http://lat.rtrs.tv>

Seligman, Edwin R.; Johnson, Alvin (1933): *Encyclopaedia of the social sciences* vol. XIII, Macmillan Company, New York

Shoemaker, Donald (1984): *Theories of Delinquency*, Oxford University Press, New York

Siegel, Larry (2006): *Criminology*, Thomson Learning, London

Šikman, Mile (2009): „Kriminološki aspekti organizovanog kriminaliteta-karakteristike i uzroci“, *Defendologija*, Godina XII, Br. 25–26, EDC, Banja Luka, str. 9–27.

Šikman, Mile (2010): „Subjekti suprostavljanja organizovanom kriminalitetu - modeli i pristupi“, u: *Suzbijanje kriminala i evropske integracije*, Zbornik radova, Kriminalističko-policijska akademija i Hans Zajdel fondacija, Beograd, str. 71–85.

Šikman, Mile (2012): „Uzroci koji pogoduju nastanku i razvoju organizovanog kriminaliteta (ekonomski, politički, socijalni)“, u: Željko Bjelajac i Mina Zirojević, ur., *Organizovani kriminalitet, izazov XXI veka*, Zbornik radova sa Međunarodne naučne konferencije, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Novi Sad, 79–96.

Simonović, Branislav (2004): *Kriminalistika*, Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Kragujevac

Simović, Marina; Jovašević, Dragan (2014): „Izvršno krivično pravo – osnovni pojmovi i karakteristike“, *Godišnjak fakulteta pravnih nauka*, Godina 4, Broj 4, Pravni fakultet u Banjoj Luci, Banja Luka, str. 132–144.

Singer, Peter W. (2003): *Corporate Warriors: The Rise of Privatized Military History*, Cornell University Press, Ithaca

Šišak, Marinko (1994): „Pojam zakona u političkoj filozofiji Nikole Gučetića“, *Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine*, Vol. 20. No. 1-2 (39–40), Institut za filozofiju, Zagreb, str. 61–72.

Škulić, Milan (2003): *Organizovani kriminalitet — pojam i krivičnoprocesni aspekti*, Dosije, Beograd

Slavnić, Ljiljana (2008): *Istorija pravnih institucija*, Alfa-Graf NS, Novi Sad

Službeni glasnik RS, br. 42/02, 27/03, 39/03, 67/03, 29/04, 45/05, 61/05 i 72/09, Beograd

Službeni glasnik RS, br. 42/02, Beograd

Službeni glasnik RS, br. 43/2013, Beograd

Smajić, Mirza (2011): „Kriminalna politika – politika suzbijanja organiziranog kriminala u Bosni i Hercegovini“, *Godišnjak – 2010/2011*, Fakultet političkih nauka, Sarajevo, str. 236–255.

Smernice o ulozi tužilaca, 8. Kongres Ujedinjenih nacija o prevenciji zločina, Havana, Kuba, od 27. avgusta do 7. septembra 1990. godine

Sociology Central Teaching Notes, Crime and Deviance, 1. Basic Concepts, <http://www.sociology.org.uk>

Soković, Snežana (2008): *Izvršenje krivičnih sankcija*, Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Kragujevac

Specijalno Tužilaštvo za organizovani kriminal (2009): *Prvih šest godina, Uvodna reč Specijalnog tužioca Miljka Radisavljevića*, Beograd

Stamevski, Vasko (2014): „Saradnja policije i tužilaštva u odredbama novog Zakona o krivičnom postupku R. Makedonije“, *Pravne teme*, Godina 2, Broj 3, Časopis Departmana za pravne nauke Univerziteta u Novom Pazaru, Novi Pazar, str. 18–26.

Stern, Klaus (1984): *Das Staatsrecht der Bundesrepublik Detuschland*, Band 1, Auflage: 2, C.H. Beck

Stojanović, Petar: „Odmjeravanje kazne“, *Forum Iuridicus*, str. 4-14, <http://sudovi.me>

Stojanović, Sonja (2008): *Privatne bezbednosne kompanije u Srbiji – prijatelj ili pretnja?*, Centar za civilno-vojne odnose, Beograd, str. 16.

Stojanović, Zoran (1990): „Organizovane forme kriminaliteta“, *Bezbednost i društvena samozaštita*, broj 5/1990, Poslovna politika, Beograd, str. 62–71.

Stojanović, Zoran (1991): *Politika suzbijanja kriminaliteta*, Pravni fakultet, Centar za izdavačku delatnost, Novi Sad

Stojanović, Zoran (2009): *Krivično pravo*, Pravna knjiga, Beograd

Stojanović, Zoran (2011): „Preventivna funkcija krivičnog prava“, *Crimen*, (II) 1/2011, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu i Institut za uporedno pravo iz Beograda, Beograd, str. 3–25.

Tamanaha, Z. Brian (2004): *On the Rule of Law – History, Politics, Theory*, Cambridge University Press, Cambridge

Taylor, Ian (1999): *Crime in context: A Critical Criminology of Market Societies*, Polity Press, Cambridge

The United Nations Convention against Transnational Organised Crime (UNTOC) was adopted by the General Assembly resolution 55/25 of 15 November 2000. It opened for signature by Member States at a High-level Political Conference convened for that purpose in Palermo, Italy, on 12–15. December 2000. and entered into force on 29. September 2003, in accordance with article 38.

Torronen, Jukka (2004): „Zero tolerance, the Media, and a Local Community“, *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, Vol 5, Taylor & Francis Group, UK

Tot, Boris (2007): „Alternativa kazni zatvora – rad za opće dobro na slobodi“, *Policija i sigurnost*, godina 16, broj 1-2, MUP Republike Hrvatske, Zagreb, 2007, str. 21–39.

Travis, Jeremy (1998): „Policing in Transition“, Plenary Address at the Fourth Biennial Conference: *International Perspectives on Crime, Justice and Public Order*, Budapest, Hungary

Uletilović, Dragan: *Primjena međunarodnih standarda u domaćem zakonodavstvu sa aspekta primjene vaspitnih preporuka kao mjera preusmjeravanja od redovnog krivičnog postupka*, www.rs.cest.gov.ba

Unijat, Jelena (2006): „Organizovani kriminal-Slučaj Srbija“, *Bezbednost Zapadnog Balkana 1/2006*, Beogradski centar za bezbednosnu politiku, Beograd, str. 12–15.

United Nations International Police Task Force (1996): *Commissioner's Guidance for Democratic Policing in the Federation of Bosnia-Herzegovina*, Sarajevo

Universal Declaration of Human Rights (UDHR) is a declaration adopted by the United Nations General Assembly on 10. December 1948. at the Palais de Chaillot, Paris

Uputstvo o policijskoj etici i načinu obavljanja poslova policije, *Službeni glasnik*, br. 41/203, Beograd

Uzelac, Slobodan (2002): *Zaštitni nadzor: metodika socijalnopedagoškog rada*, Nakladni zavod Globus – Zagreb, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet – Zagreb, Zagreb

Vasiljević, Vladan (1990): „Prevenција i represija organizovanog kriminala“, *Bezbednost i društvena samozaštita*, broj 12/1990, Poslovna politika, Beograd, str. 30–35.

Vidanović, Ivan (2006): *Rečnik socijalnog rada*, Udruženje stručnih radnika socijalne zaštite Srbije, Društvo socijalnih radnika Srbije, Asocijacija centra za socijalni rad Srbije, Unija studenata socijalnog rada, Beograd

Vlada Republike Srbije (2009): *Strategija nacionalne bezbednosti Republike Srbije*

Vodinelić, Vladimir (1985): *Kriminalistika – otkrivanje i dokazivanje*, Fakultet za bezbednost, Skopje

Vodinelić, Vladimir (1992): „Kriminalitet sa mrežnom strukturom i organizovani kriminalitet profita“, *Bezbednost*, broj 1/1992, MUP Republike Srbije, Beograd

Vodinelić, Vladimir (1996): *Kriminalistika, sedmo izmenjeno izdanje*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd

Vujaklija, Milan (1980): *Leksikon stranih reči i izraza*, Prosveta, Beograd

Vukosavljević-Gvozden, Tatjana; Opačić, Goran; Marić, Zorica (2010): „Iracionalne evaluacije i antisocijalno ponašanje adolescenata“, *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja, Godina 42, Broj 2*, Institut za pedagoška istraživanja, Beograd, str. 263–276.

Vuković, Miodrag (2012): *Uvod u pravo - skripta*, Fakultet za poslovni menadžment, Bar

Wemmers, Jo-Anne; Cyr, Katie (2003): „Victim’s perspectives on restorative justice – how much involvement are victims looking for?“, *XI International Symposium on Victimology*, Stellenbosch, South Africa

Žakman-Ban, Vladimira; Šućur, Zoran (1999): „Zaštitni nadzor uz uvjetnu osudu i rad za opće dobro na slobodi – zakonske i provedbene implikacije“, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu* 6(2)/1999, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, str. 635–668.

Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije, *Službeni glasnik RS, br. 97/2008, 53/2010 i 66/2011*, Beograd

Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, *Službeni glasnik RS, br. 85/2005 i 72/2009*, Beograd

Zakon o odgovornosti pravnih lica za krivična dela, *Službeni glasnik RS, br. 7/2008*, Beograd

Zakon o organizaciji i nadležnosti državnih organa za borbu protiv visokotehnološkog kriminala, *Službeni glasnik RS, br. 61/2005, 104/2009*, Beograd

Zakon o osnovama uređenja službi bezbednosti Republike Srbije, *Službeni glasnik RS, br. 116/2007 i 72/2012*, Beograd

Zakon o policiji RS, *Službeni glasnik RS, br. 101/2005, 63/2009*, Beograd

Zakon o privatnom obezbeđenju (Osnovni tekst na snazi od 05/12/2013, u primeni od 05/12/2013): *Službeni glasnik RS br. 104/13*, Beograd

Zakon o programu zaštite učesnika krivičnog postupka, *Službeni glasnik RS, br. 85/2005*, Beograd

Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, *Službeni glasnik RS*, br. 20/2009, 72/2009 i 91/2010, Beograd

Zakon o Vojnobezbednosnoj agenciji (VBA) i Vojnoobaveštajnoj agenciji (VOA), *Službeni glasnik RS*, br. 88/2009, Beograd

Zakonik o krivičnom postupku RS, *Službeni glasnik RS*, br. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 i 55/2014, Beograd

Zehr, Howard; Mika, Harry (1998): „Fundamental Concepts of Restorative Justice“, *Contemporary Justice Review*, Vol. 1, br. 1, Published online, pp. 47–56.

Zekavica, Radomir (2010): „Primena prava i efikasnost policije“, *Zbornik radova: Suzbijanje kriminala i evropske integracije*, Kriminalističko-policijska akademija i Hans Zajdel fondacija, Beograd, str 479–488.

Zirojević, Mina (2012): „Tradicionalna shvatanja o kriminalu, organizovanom kriminalu i transnacionalnom organizovanom kriminalu“, u: Željko Bjelajac i Mina Zirojević, ur., *Organizovani kriminalitet, izazov XXI veka*, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Novi Sad, str. 19–35.

Zlatarić, Bogdan; Damaška, Mirjan (1966): *Rječnik krivičnog prava i postupka*, Informator, Zagreb

Фролов, Иван Тимофеевич ур., (1991): *Filosofski rečnik*, 6. izdanje, Политиздат, Moskva

INTERNET IZVORI

<http://autocww2.colorado.edu>

<http://bs.wikipedia.org>

<http://forum.mojepраво.net>

<http://hr.wikipedia.org>

<http://kk.convdocs.org>

<http://plato.stanford.edu>

<http://pravopedia.rs>

<http://sr.wikipedia.org>

<http://sudovi.me>

<http://trove.nla.gov.au>

<http://wikipedia.org>

<http://wol.jw.org>

<http://www.fbi.gov>

<http://www.academia.edu>

<http://www.avaz.ba>
<http://www.britannica.com>
<http://www.ccmrbg.org>
<http://www.crime-zone.com>
<http://www.dadalos.org>
<http://www.dnevno.hr>
<http://www.informator.rs>
<http://www.kas.de>
<http://www.naslovi.net>
<http://www.novosti.rs>
<http://www.oxforddictionaries.com>
<http://www.politika.rs>
<http://www.pravoslavni-odgovor.com>
<http://www.psihoterapija.org.rs>
<http://www.sociology.org.uk>
<http://www.telegraf.rs>
www.apeiron-uni.eu
www.besplatnapravnepomoc.rs
www.bia.gov.rs
www.bs.wikipedia.org
www.consilium.europa.eu
www.crimewise.com
www.dgt.uns.ac.rs
www.ec.europa.eu
www.edusoft.rs

www.eknjige.weebly.com
www.en.wikipedia.org
www.fedorabg.bg.ac.rs
www.fkn.unsa.ba
www.fpm.me
www.fpn.bg.ac.rs
www.inkluzijakurs.info
www.kriminalitetinjegovioblici.wordpress.com
www.kult.com.hr
www.kyivpost.com
www.lat.rtrs.tv
www.medija.club.cg.yu
www.mup.gov.rs
www.pfk.edu.ba
www.pravniportal.rs
www.pravokutnik.net
www.prescott-az.gov
www.publications.parliament.uk
www.restorativejustice.org
www.rjt.gov.rs
www.rs.cest.gov.ba
www.sr.wikipedia.org
www.stetoskop.info
www.uiks.mpravde.gov.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

343.85

343.97

БЈЕЛАЈАЦ, Жељко

Politika suzbijanja kriminaliteta / Željko Bjelajac ; prevodilac Jelena Pandža. -
Novi Sad : Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, 2015 (Novi Sad : NS Mala
knjiga+). - 495 str. : ilustr. ; 24 cm

Deo teksta uporedo na srp. i engl. jeziku. - Tiraž 300. - Napomene i bibliografske
reference uz tekst. - Bibliografija.

ISBN 978-86-6019-054-5

a) Криминална политика b) Криминалитет - Сузбијање

COBISS.SR-ID 297223943